

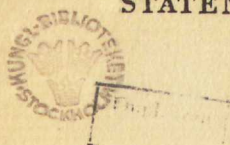
**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

1349/59
STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1959:6

Justitiedepartementet

Sou
1959:6 A

FÅNGVÅRDSANSTALTERS OPTIMALA STORLEK

BETÄNKANDE AV
FÅNGVÅRDENS BYGGNADSKOMMITTÉ

Stockholm 1959

Statens offentliga utredningar 1959

Kronologisk förteckning

1. Statligt stöd till jordbrukets inre rationalisering
Idun. 164 s. **Jo.**
2. Filmstöd och biografnöjesskatt. Idun. 153 s. **Fl.**
3. Preliminär nationalbudget för år 1959. Marcus.
V + 131 s. **Fl.**
4. Kompetensfördelningen av administrativa besvärsmål
mellan Kungl. Maj:t i statsrådet och regeringsrätten.
Idun. 485 s. **Ju.**
5. Läkemedelsförförjningens organisation. Idun. 304 s. **L.**
6. Fångvårdsanstalters optimala storlek. Idun. 63 s. +
6 s. ill. **Ju.**

Anm. Om särskild tryckort ej angives, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsebokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits. t. ex. **E.** = ecklesiastikdepartementet, **Jo.** = jordbruksdepartementet.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1959:6

Justitiedepartementet

FÅNGVÅRDSANSTALTERS OPTIMALA STORLEK

BETÄNKANDE AV

FÅNGVÅRDENS BYGGNADSKOMMITTÉ

IDUNS TRYCKERIAKTIEBOLAG ESSELTE AB
STOCKHOLM 1959

Till

Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Justitiedepartementet

Fångvårdens byggnadskommitté får härmed vördsamt överlämna en på Kungl. Maj:ts uppdrag den 10 maj 1957 utarbetad promemoria rörande fångvårdsanstaltens optimala storlek.

Stockholm i mars 1959.

Thorwald Bergquist

/ O. Johnsson

Innehåll

<i>Kommitténs uppdrag m. m.</i>	7
<i>Fångvårdsanstalters optimala storlek</i>	10
I. Sammanfattning	10
II. Val av undersökningsområde	11
III. Anstalternas utformning	14
IV. Kostnadsjämförelse	18
1) anläggningskostnader	18
2) utrustningskostnader	20
3) personalkostnader	20
4) övriga kostnader	22
5) sammanfattning av kostnadsjämförelserna	22
V. Jämförelse ur vårdsynpunkt	26

Bilagor

1. Arbetsdriften vid slutna anstalter med platsantalen 50, 100, 150, 300 och 450	31
2. Lokalprogram, planskisser och anläggningskostnader för slutna anstalter med 50, 100, 150, 300 och 450 platser	33
3. Utrustningskostnader	51
4. Personal och personalkostnader	55
5. Övriga kostnader	59

Kommitténs uppdrag m. m.

Fångvårdens byggnadskommitté, som är tillkallad enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 27 april 1956 för att handha nybyggnadsverksamheten inom fångvården, består numera av landshövdingen Thorwald Bergquist, ordförande, ledamoten av riksdagens första kammare redaktören Birger Andersson, teknologie doktorn arkitekten Gustaf Birch-Lindgren, byrådirektören i byggnadsstyrelsen Tor Bunner, byråchefen i socialstyrelsen Torsten Eriksson, vice ordförande, ledamoten av riksdagens första kammare godsägaren Axel Mannerskantz, ordföranden i Sveriges fångvårdsmannaförbund ombudsmannen Erik Pettersson, ledamoten av riksdagens första kammare häradsdomaren Olof Pålsson, byggnadschefen i byggnadsstyrelsen Olle Rinman, fångvårdsdirektören Fritz Serenander, t. f. kanslichefen i statens organisationsnämnd Paul Tammelin och överläkaren Curt Åmark.

Såsom sekreterare åt kommittén är förordnad förste kanslisekreteraren i justitiedepartementet Olov Johnsson.

Kommittén biträdes av följande experter: kamreraren hos fångvårdsstyrelsen Gustaf Aggemo, räjongingenjören Hans Andersson, byråingenjören hos byggnadsstyrelsen Rubin Andersson, förste byråsekreteraren hos fångvårdsstyrelsen Carl Henrik Ericsson, t. f. byråchefen i samma styrelse Nils-Uno Fornander, anstaltsdirektören Barbro Hall-Mikaelsson, fångvårdsdirektören Folke Karlström, hovrättsrådet Ulf Lundvik, fångvårdsdirektörerna Gunnar Mar-

nell, Gunnar Rudstedt, Einar Svensson och Gunnar Thurén samt assistenten hos medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd Brita Traung.

Direktiven för kommittén framgår av anförande till statsrådsprotokollet den 27 april 1956 av dåvarande chefen för justitiedepartementet statsrådet Zetterberg. Instruktion för kommittén fastställdes av Kungl. Maj:t sistnämnda dag.

Kommittén har tillsatt tre arbetsutskott för att utöva den omedelbara ledningen av de åt kommittén anförtrödda arbetena och förbereda ärenden, som skall avgöras av kommittén. Utskotten har följande sammansättning:

planeringsutskottet

riksdagsman Andersson, ordförande
kanslichef Tammelin
överläkare Åmark

byggnadsutskottet

riksdagsman Mannerskantz, ordförande
arkitekt Birch-Lindgren
byggnadschef Rinman

utrustningsutskottet

riksdagsman Pålsson, ordförande
ombudsman Pettersson
fångvårdsdirektör Serenander

I utskottens överläggningar deltar regelmässigt jämväl kommitténs vice ordförande byråchefen Eriksson, kommitténs chefsarkitekt byrådirektören Bunner och ett antal experter. Arbetsutskotten äger enligt instruktionen att, då

delade meningar icke råder, fatta bindande beslut i sådana frågor som avser tillämpning av fastställda grunder. I fråga om åtgärd, som är ägnad att medföra icke förut beräknad utgift, skall ärendet dock underställas kommitténs prövning.

Kommittén har tidigare avgivit tre betänkanden, nämligen den 31 juli 1956 (stencilerat) angående anstalter i Tidaholm, Norrtälje, Säve (Skogome) och Hälsingborg, den 10 oktober 1956 (stencilerat) om centralanstalter i Österåker och Kumla samt kvinnoanstalt i Frövi (Hinseberg) och den 6 september 1957 (SOU 1957: 34) om stads- och häradsfängelser. I skrivelser till statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 19 november 1956 och den 14 december 1956 har kommittén avgivit förslag till anstalter i Lärbro och Ulriksfors. Härjämte har kommittén till Kungl. Maj:t avgivit yttranden och förslag i ett flertal ärenden.

I enlighet med Kungl. Maj:ts uppdrag har genom kommitténs försorg vid de förutvarande kavallerikasernerna i *Hälsingborg* ombyggnadsarbeten utförts, så att vissa lokaler kan användas som provisorisk fångvårdsanstalt för 170 intagna. Erforderliga verkstadsbyggnader har därjämte uppförts. Anläggningen togs delvis i bruk redan i slutet av år 1956. I *Ulriksfors* har efter ombyggnadsarbeten, som nu är i det närmaste avslutade, i en större industri- anläggning inrättats en permanent fångvårdsanstalt för 132 interner. Vidare har kommittén på *Skogome*-området i Säve kommun låtit utföra den första utbyggnaden av en centralanstalt, ägnad att tillsvidare utnyttjas såsom provisoriskt häkte för Göteborgstrakten. I *Skogome*anstalten, som togs i bruk sommaren 1957, kan mottagas 105 häktade, fördelade på tre förläggingspaviljonger. Härjämte uppföres i *Mariefred*

och *Hällby* anstalter för ungt klientel. Vardera anstalten består av fyra bostadspaviljonger, envar för 20 intagna fördelade i två avdelningar (»lilla gruppens princip»), innanför ett med mur kringgärdat område samt en öppen byggnad utanför muren för 10 intagna. På det slutna området finns vidare verkstäder och en gemensam samlingslokal i en byggnad innehållande även centralkök m. m. I en administrationsbyggnad inrymmes även mottagnings-, isolerings- och sjukavdelningar. Mariefreds- och Hällbyanstalterna beräknas kunna tagas helt i bruk under år 1959. Under uppförande är också två slutna anstalter för vanligt fångförvar i *Tidaholm* och *Norrtälje*, vardera med 150 platser uppdelade på fyra paviljonger. Till anstalterna hör även verkstäder, köks- och matsalsbyggnad samt administrationsbyggnad med specialavdelningar av ovan angivet slag. Båda anstalterna väntas stå helt färdiga under år 1959. Vid säkerhetsanstalten *Hall* har den beslutade utbyggnaden fortskridit så långt, att en ny 72-mannapaviljong tagits i bruk. Hela anläggningen torde emellertid icke stå klar förrän hösten 1961. Vid ungdomsanstalten *Skenås* har färdigställts en specialpaviljong innehållande mottagnings-, isolerings- och sjukavdelningar. Därjämte har anordnats nya verkstadslokaler. En växthusanläggning skall tillkomma. I övrigt har vid denna anstalt utförts en genomgripande ombyggnad, varvid bl. a. åtgärder vidtagits för de intagnas fördelning i smågruppsförläggningar. Slutligen pågår ombyggnadsarbeten vid egendomen *Hinseberg* i Frövi, vilken är avsedd att som kvinnoanstalt ersätta den nuvarande anstalten i Växjö. Goda möjligheter kommer att föreligga till differentiering vid Hinsebergsanstalten av de olikartade grupper som det kvinnliga klientelet omfattar. Den nya anstalten torde stå helt

klar omkring årsskiftet 1960/61. Till de nytillkomna anstalterna anskaffar kommittén maskin- och verktygsutrustning samt inventarier.

Den 10 maj 1957 uppdrog Kungl. Maj:t åt kommittén att lämna en redogörelse för utförda undersökningar om byggnads- och driftkostnader vid fångvårdsanstalter av olika storlek. Redogörelsen, som lämnas i förevarande betänkande, har utarbetats av en arbetsgrupp bestående av vice ordföranden Eriksson, ledamöterna Bunner och Tamelin samt experterna Ericsson och Fornander. Redogörelsen har därefter underställts kommittén vid plenarsammanträde, vari jämväl experterna Karlström, Marnell, Rudstedt, Svensson och Thurén deltagit.

Kommitténs förslag till byggnadsplan för de nya centralanstalterna i Österåker och Kumla underställdes av Kungl. Maj:t 1957 års riksdag (prop. nr 166), som fattade beslut angående den principiella utformningen av anstalterna. Därefter uppdrog Kungl. Maj:t åt kommittén att ombesörja projekteringen av anstalterna samt att till Kungl. Maj:t in-

komma med förslag till de modifieringar i kommitténs framlagda principförslag, som kommittén därvid prövade lämpliga. Med anledning därav har kommittén med skrivelse den 23 juni 1958 överlämnat förslag till reviderade lokalprogram för de båda anstalterna, vilket förslag för närvarande är föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

Av de av Kungl. Maj:t hittills åt kommittén lämnade uppdragen har bland andra följande, som är av större omfattning, ännu icke slutförts, nämligen

dels att förhandla med Göteborgs stad om anordnande av ett häkte i anslutning till det planerade nya polis-
huset i staden,

dels att fortsätta av fångvårdsbyggnadsutredningen påbörjade undersökningar angående uppförande av en rättspsykiatrisk klinik i Stockholm,

dels ock att avge förslag rörande fortsatt utbyggnad av centralanstalten i Skogome samt förläggning och uppförande av ersättningsanstalter för centralanstalterna i Malmö och Härnösand.

FÅNGVÅRDSANSTALTERS OPTIMALA STORLEK

I. Sammanfattning

Följande utredning visar, att den totala vårdkostnaden under vissa givna förutsättningar för en intagen vid en nyuppförd slutna fångvårdsanstalt med 50 platser uppgår till ca 20 000 kronor per år. Årskostnaden sjunker med stigande platsantal till ca 16 500 kronor vid en 150-platsersanstalt. Även inom platsantalsintervallet 150—450 sjunker årskostnaden men inte så kraftigt. Vid det sistnämnda platsantalet uppgår den till ca 14 000 kronor.

I det följande redogöres för de antaganden och beräkningar, som ligger till grund för dessa och andra resultat av utredningen. Vidare anföres vissa synpunkter på resultaten. Bland annat gö-

res en kortfattad jämförelse mellan för- och nackdelar med stora och små fångvårdsanstalter.

Kommittén har kommit till det resultatet, att förnyelsen av fångvårdens slutna platsbestånd i första hand bör ske genom tillbyggnad av de anstalter, som nu uppföres eller planeras. Dessa nya anstalter är projekterade på ett sådant sätt, att utbyggnad med fördel kan ske.

Av utredningsresultatet beträffande slutna anstalter synes den slutsatsen kunna dragas, att man även vid nyskapelser inom den öppna anstaltsvården bör ta sikte på något större anläggningar än man för närvarande har.

II. Val av undersökningsområde

Det har ansetts lämpligt, att vid en undersökning om fångvårdsanstalters optimala storlek i princip hålla sig inom räjongsystemets ram, åtminstone som ett första led i undersökningen. Med räjongsystemet avses den indelning av landets fångvårdsanstalter i anstaltsgrupper, vilken företogs för några år sedan. Anstaltsgrupperna är för närvarande sju, nämligen östra, västra, södra och norra anstaltsgrupperna för ordinarie klientel, säkerhetsgruppen för förvarade och internerade, ungdomsgruppen för ungdomsfängelseklientel och för unga straff- och fängelsefångar samt kvinnogruppen. Då en planerad ny anstalt i Kumla blir färdig, är avsikten att inrätta ytterligare en anstaltsgrupp för ordinarie klientel, benämnd inlandsgruppen, varigenom östra gruppen kommer att nedbringas till en storlek, som närmare överensstämmer med övriga grupper.

Inskränkningen till räjongsystemets ram medför en övre gräns för undersökningsområdet som vid jämförelse med vissa utländska fångvårdsanstalter framstår som tämligen låg. De framkomna undersökningsresultaten har emellertid icke ansetts motivera en utsträckning av undersökningen till så stora anstalter, att deras förverkligande skulle kräva en vittgående förändring av anstaltsgrupperingen.

En anstaltsgrupp består av en centralanstalt samt ett antal sidoanstalter, varav några av kolonityp. Centralanstalten är, förutom med vanliga förlägnings-

avdelningar, försedd med specialavdelningar såsom sinnessjukavdelning, kroppssjukavdelning, isoleringsavdelning, mottagningsavdelning och avdelning för svårbehandlade, vartill motsvarigheter icke eller endast i begränsad omfattning finnes vid sidoanstalterna. Förekomsten av specialavdelningar återspeglas i byggnadsutformning, i personaluppsättning och i utrustning. Chef för centralanstalt för manligt klientel är en fångvårdsdirektör, som dessutom utövar ledning av anstaltsgruppen i dess helhet. Sidoanstalt kan vara sluten eller öppen. Vissa öppna anstalter, t. ex. sådana kolonier, där de intagnas sysselsättning består av väg- eller skogsarbete, är dock av utpräglat provisorisk karaktär med förlägnings- och administrationslokaler inrymda i baracker. (Med provisorisk avses icke här, att något ställningstagande gjorts till frågan, huruvida denna kolonityp bör utgå ur en framtida organisation eller icke, utan endast att en sådan kolonis livslängd är betingad av arbetstillgångens varaktighet, som kan vara kort. Då arbetstillgången sinar, kan kolonien ersättas med en annan av liknande art.) De enkla kolonierna av sistnämnt slag är företrädesvis avsedda för sådana rattfyllerister och andra korttidsfångar, som kan utföra grovarbete, men utnyttjas även för intagna med längre straff, vilka under kortare del av strafftiden bör och kan givas denna vårdform. Fall med längre tids öppen vård anses som regel böra förläggas till öppna anstalter av annan typ. Detsamma

gäller öppenvårdsfall, som icke är lämpade för grovarbete.

I förenklande syfte har utredningen om fångvårdsanstalters optimala storlek ansetts böra begränsas till anstalter för ordinärt klientel, varmed avses manliga intagna över 22 års ålder, dömda till fängelse eller straffarbete. Tages en anstaltsgrupp om 1 000 platser för ordinärt klientel i betraktande, bör platsantalet erfarenhetsmässigt fördelas på ungefär följande sätt:

	Platser
a) Slutna specialavdelningar	225
b) Vanliga slutna förlägningsavdelningar	375
c) Enkla kolonier och andra öppna förlägningsavdelningar	400
	Summa 1 000

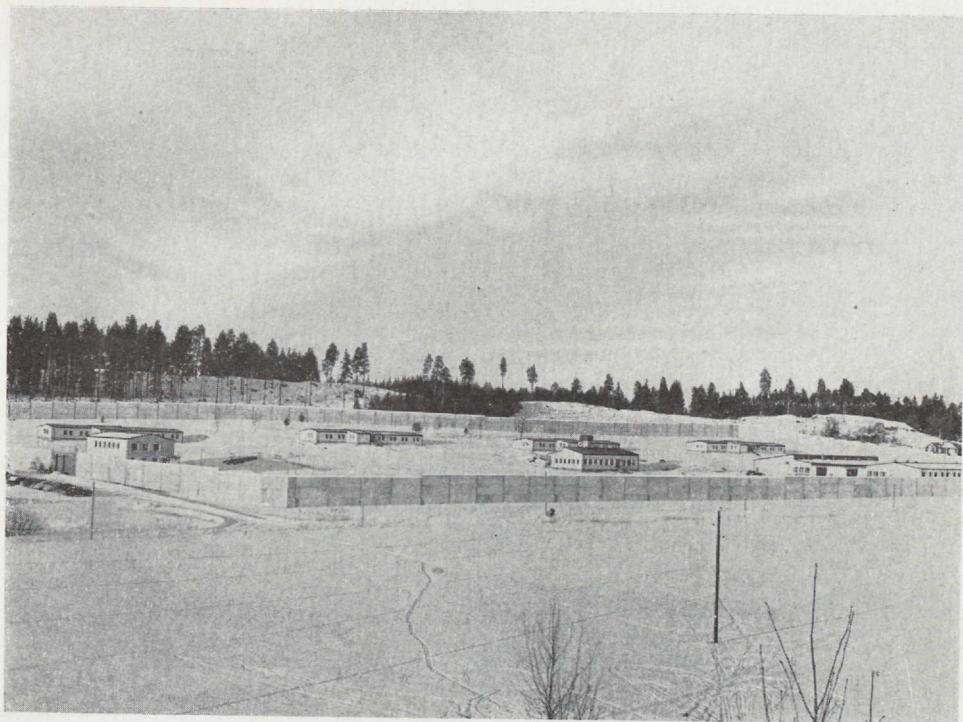
Det totala platsantalet, 1 000, är större än vad som förekommer i nuvarande anstaltsgrupper men har valts för att utredningsresultatet skall bli tillämpligt även vid en eventuell fortsatt tillväxt av fångantalet utan ändring av nuvarande och planerad gruppindelning.

En *centralanstalt* kan tänkas bestå av enbart specialavdelningar, eller också kan den därutöver — såsom är fallet med nuvarande och planerade centralanstalter — omfatta ett antal vanliga förlägningsavdelningar. En utredning om optimalstorlek för centralanstalter kommer i vad den gäller specialavdelningarnas storlek att innebära ett bedömande av optimalt räjongantal. Detta har, såsom inledningsvis nämnts, icke ansetts vara påkallat. Frågan om hur stort platsantal i vanliga förlägningsavdelningar som bör knytas till en centralanstalt torde lättare kunna behandlas, sedan man nått klarhet beträffande sidoanstalters mest gynnsamma storlek.

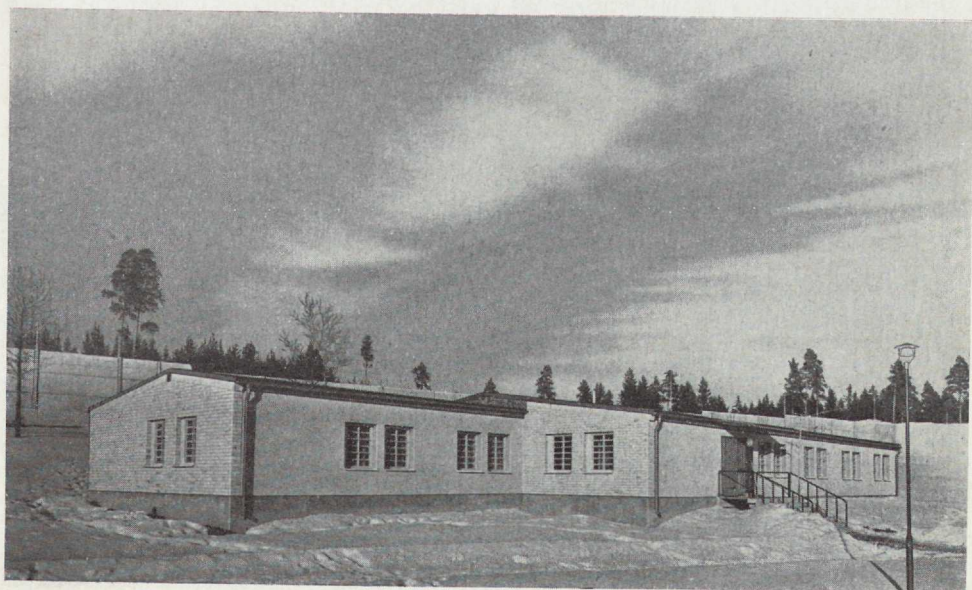
Storleken av *enkla grovarbetskolonier* måste i realiteten oftast anpassas helt efter förhandenvarande sysselsättnings-

möjligheter. Det är därför föga givande att söka närmare utreda vilket platsantal som ur ekonomiska och andra synpunkter ställer sig fördelaktigast. Man torde emellertid kunna utgå från att sådana kolonier i regel icke bör ha mindre än 30 platser, huvudsakligen emedan personalstyrkan vid smärre kolonier knappast kan minskas under det antal, som erfordras vid en 30-platsers koloni. Det sammanlagda antalet platser vid enkla grovarbetskolonier synes böra göras så stort som möjligt, enär kolonier av detta slag kan upprättas tämligen snabbt och med förhållandevis små investeringar, vilket gör att formen är lämplig såsom hjälpmedel att göra anstaltsorganisationen elastisk och sålunda lättare anpassbar till växlingar i fångantalet. Inom en 1 000-platsersräjong torde högst 150 man lämpligen kunna intagas på grovarbetskolonier. Om man håller sig till denna räjongstorlek, gäller det följaktligen att klarlägga optimal fördelning av återstående 250 öppenvårdsplatser (jmf punkt c ovan). Detta torde med ganska god säkerhet kunna göras med ledning av uppgifter om slutna anstalter, eftersom man upp till detta relativt begränsade platsantal kan förutsätta att vid storleksjämförelser analogi i väsentliga hänseenden råder mellan öppna och slutna anstalter.

Det ovan förda resonemanget leder till att *slutna sidoanstalter* av skilda storlekar i första hand bör tagas i betraktande. Såsom framgår av punkt b) ovan är 375 det största platsantal, som kan tänkas förekomma för en slutna sidoanstalts del inom en anstaltsgrupp med 1 000 platser. Av flera skäl, bl. a. för att underlätta ett eventuellt fortsatt utredningsarbete innefattande bedömning av konsekvenserna av minskat räjongantal och ökad räjongstorlek, har det dock ansetts lämpligt att välja 450 platser som maximum för en slutna

Totalvy av anstalten i Mariefred.

En av 20-mannapaviljongerna.

III. Anstalternas utformning

Enligt kommitténs uppfattning bör en modern sluten fångvårdsanstalt utformas enligt följande principer:

1. De intagna bör fördelas i mindre grupper (»den lilla gruppens princip»).
2. Anstalten bör ha en tillfredsställande »rörelseyta» innanför mur.
3. De intagna bör sysselsättas i intensivt och modernt utformat arbete.
4. Säkerhetskraven bör tillgodoses såväl i anstaltens byggnadsmässiga utformning som i den bevakningstekniska utrustningen och personalstaten.

Anstalternas utformning i princip visas i skisser här nedan och på följande sida. Såsom framgår härav tänkes de intagna förlagda i paviljonger. Dessa är envåningsbyggnader, antingen vinkel-

formade med 40 platser vardera eller byggda i längor, vardera inrymmande 20 platser (vid de båda minsta anstaltsstorlekarna 5 resp. 10 platser). De sistnämnda är avsedda för klientel, som är lämpat för halvöppen vård men icke bör intagas i helt öppen anstalt.

Paviljongsystemet med enplans förläggningsbyggnader har använts för slutna anstalter, som planerats under senare år. Detta är ett uttryck för att man inom fångvården så långt möjligt vill tillämpa »den lilla gruppens princip», som visat sig värdefull i vårdarbetet, och för att man vill söka förhindra okontrollerbar kontakt mellan de slutna anstalternas intagna och yttervärlden. Inom fångvårdens byggnadskommitté har diskuterats, om man inte borde göra åtminstone de större anstaltsanlägg-

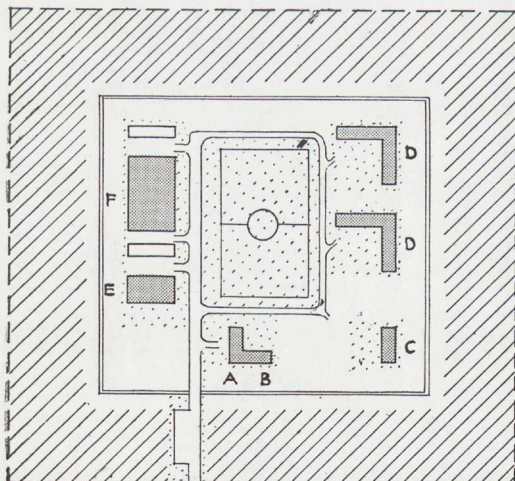

Fig. 1. Sluten anstalt för 100 män.

- A. Administrationsbyggnad.
- B. Specialavdelning.
- C. Halvöppen avdelning.
- D. Sluten avdelning.
- E. Panncentral, kök m. m.
- F. Verkstäder, förråd.

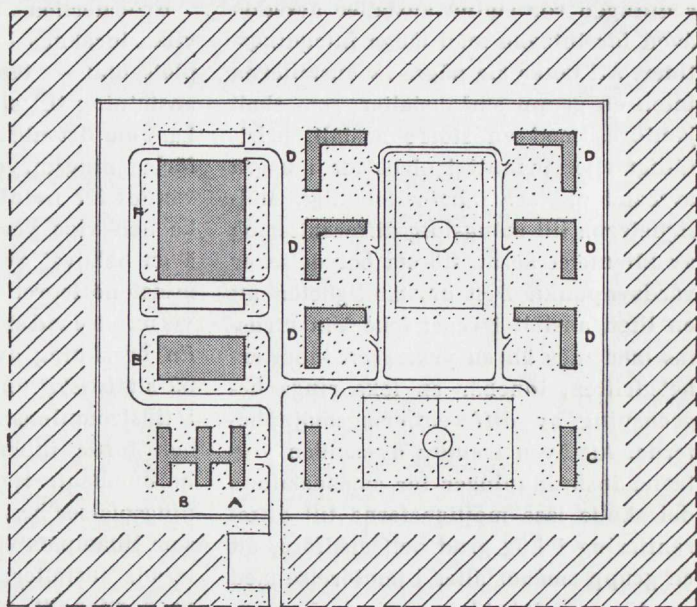
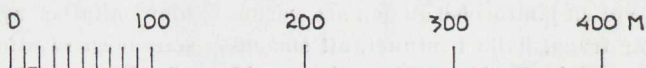

Fig. 2. Sluten anstalt
för 300 man.

ningarna mera kompakta med två- eller flervåningsförläggningar. Härigenom torde anläggningskostnaderna kunna något nedbringas. Det kan också vara svårt att finna lämpliga tomter av det format, som erfordras för stora anstalter byggda enligt paviljongsystemet. Kommitténs majoritet har emellertid avvisat en dylik lösning för de hittills planerade anstalterna, eftersom vinsten i driftskostnad torde vara ringa, medan olägenheterna ur vårdsynpunkt är uppenbara. I denna utredning har systemet med enplansbyggnader av angivet slag valts genomgående för att jämförelser mellan anstaltsstorlekarna ur vårdsynpunkt icke skall alltför mycket försvåras.

Även de minsta anstalterna förutsättes vara försedda med bollplan och möjlighet till inomhusidrott. Om man väljer mellan nio 50-mannaanstalter och en

450-mannaanstalt, kunde i det förstnämnda alternativet några av småanstalterna avses för äldre intagna, som icke utnyttjar möjligheter att bedriva idrott. Vid dessa småanstalter skulle i så fall idrottsanläggningar kunna avvaras. Det har dock bedömts vara riktigare att i denna utredning låta alla anstalter vara någorlunda likvärdiga (utrymmena för ifrågavarande ändamål kan rimligtvis icke göras lika spatiösa vid små som vid stora anstalter) i ifrågavarande hänseende, varigenom man alltså inom en grupp småanstalter, som skall jämföras med en storanstalt, icke är låst till en åldersdifferentiering bland klientelet, vilken under vissa förutsättningar kan visa sig olämplig. Detta till idrottsmöjligheter anknutna resonemang är av principiell natur och gäller sålunda också exempelvis samlingslokal, sjukrum m. m. Det måste hållas i minnet, att ut-

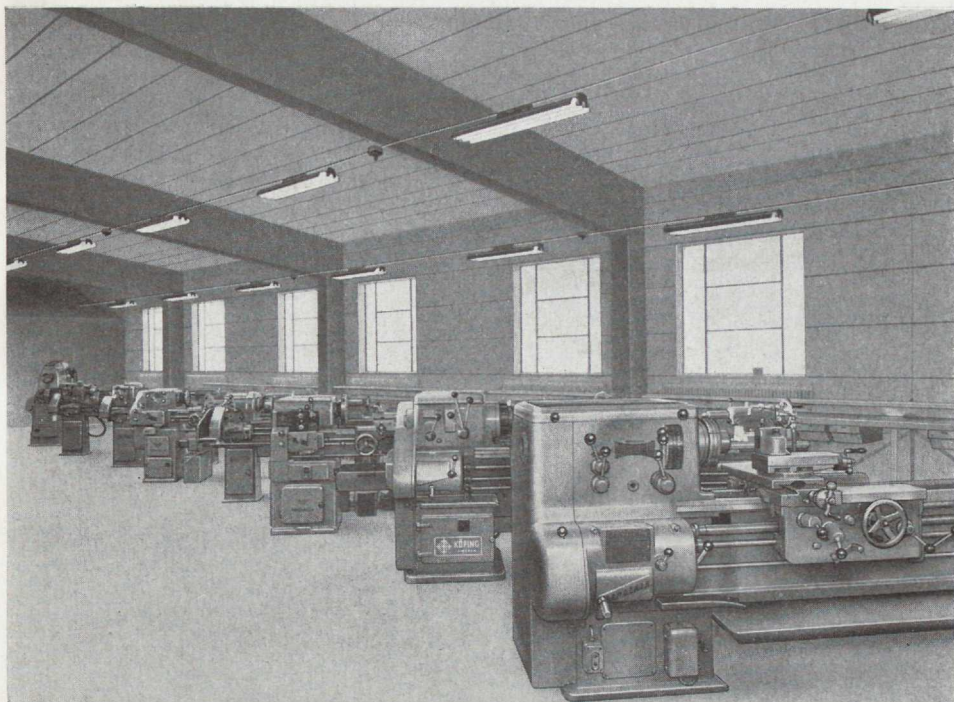
redningen rör slutna anstalter avsedda även för intagna med långa intagnings-tider. Att tänka sig några av anstalterna inom en grupp småanstalter, som skall jämföras med en större anstalt, bristfälligt eller primitivt utrustade i några avseenden, vore därför felaktigt. Möjligheterna till mångsidig differentiering av klientelet är av största betydelse ur vårdsynpunkt. Den omständigheten att en liten anstalt i regel icke kan utrustas med mer än en yrkesgren inom arbetsdriften, innebär en icke ringa begränsning av differentieringsmöjligheterna. Att även i andra avseenden vidtagna inskränkningar för småanstalters del skulle låsa möjligheterna till differentiering i hög grad och medföra, att en grupp småanstalter i jämförelse med en större anstalt bleve avgjort oförmålig ur vårdsynpunkt. Självfallet måste man vid en jämförelse av den art, varom här är fråga, hålla i minnet, att småanstalterna icke får förutsättas existera vid sidan av en rikare utrustad större anstalt.

De slutna 50-, 100-, 150-, 300- och 450-mannaanstalterna har platsantalen 57, 110, 163, 320 respektive 477. Detta beror på att det inom varje anstalt måste finnas sjuk- och isoleringsrum, varav alla under normala förhållanden icke är tagna i anspråk, men som under kortare tidsperiod kan vara fullbelagda. Då en intagen överflyttas till sådant rum, kan hans ordinarie bostadscell i allmänhet icke tagas i anspråk för annan intagen. Antalet sjuk- och isoleringsrum, som förutsatts skola finnas i de skisserade anstalterna, har valts erfarenhetsmässigt. Behovet av dylika rum är proportionsvis mindre vid stora anstalter än vid små. Såsom framgår av ovannämnda siffror har detta behov uppskattats till 63 rum sammanlagt vid nio 50-mannaanstalter och till 27 rum vid en 450-mannaanstalt.

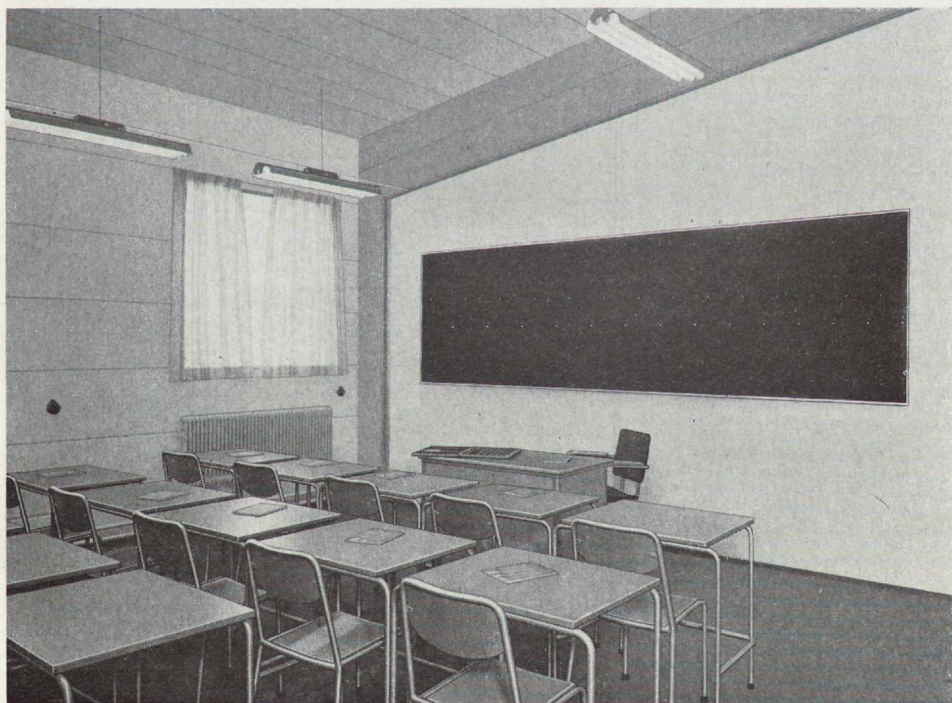
Erforderliga mottagningsplatser — vilka inräknas i anstalternas nomindla platsantal — tänkes anordnade i nira anslutning till sjukrummen. Härigenom kan, om det tillfälligtvis skulle behövas, förlägningsutrymme, som normalt användes för nyintagna, utnyttjas för sjuka och vice versa. Det är möjligt, att även behovet av mottagningsplatser åtminstone teoretiskt sett är förhållandevis mindre vid stora anstalter än vid små. En beräkning av detta behov, baserad på statistiska uppgifter om variationen i tillströmningsfrekvensen, är vanslig och torde innefatta åtskilliga osäkerhetsmoment. Här har antalet mottagningsplatser bestämts efter de riktlinjer, som tillämpats vid på senare tid projekterade anstalter, och är i det närmaste proportionellt mot totala platsantalet.

Arbetsdriften har vid de anstalter, som omfattas av denna utredning, ansetts böra så utformas, att den erbjuder ungefär samma differentieringsmöjligheter ifråga om sysselsättning för de intagna som inom nuvarande anstaltsgrupper. Detta betyder, att 450-mannaanstalten förses med fem yrkesgrenar och att dessa yrkesgrenar finns representerade i ungefär samma proportioner vilka anstaltskombinationer ur undersökningsprogrammet som än väljes såsom jämförelseobjekt.

Dylika kombinationer är exempelvis en 300- och en 150-mannaanstalt, tre 150-mannaanstalter samt fyra 100- och en 50-mannaanstalt. Detta medför, att undersökningsprogrammet icke har kunnat omfatta blott en anstalt inom varje storleksklass, utan att t. ex. tre i arbetsdriftshänseende olika 150-mannaanstalter har måst skisseras så detaljerat, att anläggningskostnaderna kunnat beräknas med erforderlig noggrannhet. En fullständig redogörelse för arbetsdriftens utformning vid undersökningsprogrammets anstalter återfinnes i bi-

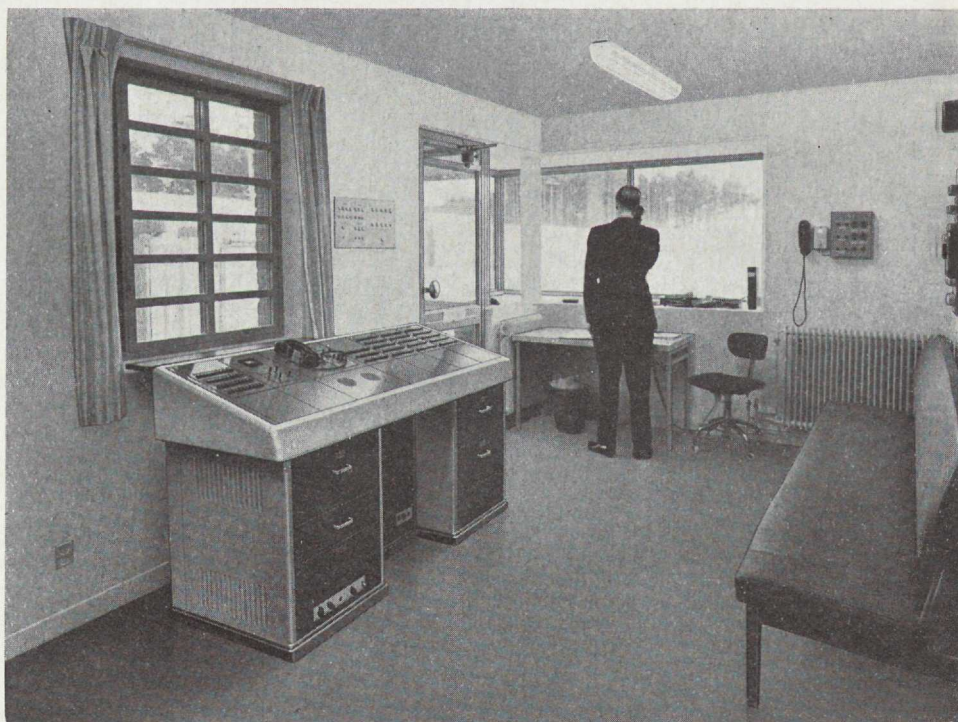
Mariefredsanstalten, mekanisk verkstad.

Lektionsrum.

Anstaltskontor, centralvakt och specialavdelningar i Tidaholm.

Centralvakt.

laga 1. Det bör understrykas, att denna bilagas plan för verksamhetsgrenar och verkstadsstorlekar icke skall betraktas som en rekommendation att lända till efterföljd utan närmare utredningar vid uppförande av nya fångvårdsanstalter. Frågan om arbetsdriftens utformning torde i varje konkret fall kräva särskilda överväganden, innefattande bland annat bedömning av investeringsmöjligheterna under uppförandetiden samt av sysselsättnings- och avkastningsmöjligheter på längre sikt. Planens syfte är endast att ge en riktig jämförelse mellan olika anstaltsstorlekar i arbetsdriftshänseende och den upptar därför i rimliga proportioner arbetsgrenar, som icke är främmande för fångvårdens arbetsdrift.

Det kunde måhända i detta sammanhang vara av intresse att såsom ett alternativ utforma ett förslag till stor anstalt, t. ex. den största av de här behandlade, med blott en enda yrkesgren. Detta skulle i så fall vara motiverat av att anläggningskostnaderna blir lägre (anläggningskostnaderna för arbetsdriften utgör en betydande del av totalkostnaden för en fångvårdsanstalt), av att administrationen i viss mån underlättas

samt av att driften sannolikt kan bli mera ekonomisk. Ur vårdsynpunkt skulle förslaget eventuellt kunna accepteras, dels därför att fångvårdens arbetsdrift under inga förhållanden kan göras så rikt differentierad att flertalet intagna kan placeras i sina egentliga eller med dessa närbesläktade yrken, dels därför att i en fabrik av den storlek, varom här bleve fråga, kan beredas mycket varierande sysslor, både tyngre och lättare, såsom lager- och transportarbete, tempoarbete och mera kvalificerat maskinarbete, avsyningsarbete m. m. Ett förslag i denna riktning torde böra innefatta ett tillverkningsprogram upptagande produkter, vilkas avsättning kan anses tryggad även vid lågkonjunktur och vilkas framställning icke skulle medföra en alltför hård konkurrens med existerande svenska företag.

Ehuru en viss koncentration inom fångvårdens arbetsdrift till färre yrkesgrenar eftersträfvats under senare år och kommittén i sina förslag till nya anstalter sökt tillgodose intresset av att låta arbetsdriften spela en väsentlig roll, skulle ett förverkligande av ifrågakvarande projekt — organiserande av en fångvårdsanstalt kring en stor fabrik, kanske dimensionerad för 2-skiftsarbete — betyda, att något principiellt nytt lanserades inom svensk fångvård. Projektet har därför ansetts ligga utom uppdraget att söka utreda optimal anstaltsstorlek.

IV. Kostnadsjämförelse

Kostnaderna för de här behandlade anstaltsstorlekarna har indelats i följande slag:

- 1) Anläggningskostnader
- 2) Utrustningskostnader
- 3) Personalkostnader
- 4) Övriga kostnader

Samtliga kostnadsslag omräknas för jämförbarhetens skull till årskostnad per intagen vid normalbeläggning. Med normalbeläggning avses att 90 % av anstaltens nominella platsantal är taget i bruk. Kostnaderna hänför sig till pris- och lönenivån hösten 1957.

Ett särskilt problem i detta sammanhang erbjuder arbetsdriften. Genom försäljning av produkter och tjänster kan fångvårdens arbetsdrift redovisa betydande inkomster (ca 19 milj. kr. för verkstadsdriften och ca 4,5 milj. kr. för jordbruksdriften budgetåret 1957/58). Vid en ekonomisk jämförelse skulle det därför kanske kunna anses mest korrekt att ta hänsyn även till sådana variationer i dessa inkomster, som kan hänföras till anstaltsstorleken. Detta skulle kräva en särskild undersökning av olika stora arbetsdriftenheter ekonomi inom fångvården, vilket svårigen låter sig göra med en noggrannhetsgrad motsvarande den som kan uppnås, när det gäller enbart kostnadssidan. På grund härav och då driftutfallets variation — räknat per intagen — kan antagas vara tämligen ringa inom det storleksintervall, varom här är fråga för arbetsdriftenheternas del, beaktas i den följande ekonomiska jämförelsen icke intäkts-

dan liksom icke heller arbetsdriften kostnader för material och arbetspremier (ca 16 milj. kr. för verkstadsdriften budgetåret 1957/58) i vidare mån än att vid samtliga anstaltsstorlekar totalkostnaden per intagen och år reduceras med 1 000 kronor. Detta belopp kan sägas utgöra det genomsnittsbidrag till kostnadstäckningen, som vid slutna anstalter för ordinärt klientel erhålles från arbetsdriften.

1. Anläggningskostnader

I anläggningskostnaderna ingår kostnader för byggnader, tomt, mur, vägar och planer, planeringsarbeten, yttre ledningar och kulvertar, transformator, ytterbelysning m. m. För beräkning av årskostnad tillämpas samma grunder som användes av statens sakrevision vid dess taxerevisioner, d. v. s. att årskostnaden utgör summan av:

$\frac{1}{40}$ av återanskaffningsvärdet (i detta fall lika med anskaffningskostnaden) för anläggningen exkl. tomt

4 % ränta på halva anskaffningskostnaden exkl. tomt

4 % ränta på tomtvärdet samt

1 % underhållskostnad på anskaffningsvärdet exkl. tomt.

Avskrivningstidens längd, 40 år, kan givetvis diskuteras men torde kunna anses normal för byggnader av detta slag. Räntekostnaderna, 4 %, är måhända i dagens läge något för låga. De variationer ifråga om valet av avskrivningstid och räntefot, som rimligtvis kan tänkas, medför emellertid tämligen

	Anläggningskostnader i kronor för slutna anstalter med platsantalen				
	50	100	150	300	450
Verkstäder, förråd ...	700 000	1 400 000	1 800 000	3 050 000	5 200 000
Övriga byggnader....	1 848 000	3 180 000	4 200 000	7 285 000	10 030 000
Tomt.....	135 000	165 000	183 000	275 000	345 000
Mur.....	360 000	420 000	460 000	620 000	720 000
Övrigt.....	262 000	357 000	408 000	760 000	965 000
Summa	3 305 000	5 522 000	7 051 000	11 990 000	17 260 000
eller avrundat	3 300 000	5 500 000	7 100 000	12 000 000	17 300 000
Per intagen och år vid normalbeläggning ..	3 990	3 350	2 850	2 430	2 330

obetydliga ändringar i den totala vårdkostnaden per intagen och år. Ändring till 5 % ränta eller till 50 års avskrivningstid åstadkommer sålunda mindre än 2 % ökning respektive minskning av denna kostnad. Byggnadsstyrelsen har tidigare räknat med en lägre underhållsprocent än den här angivna för nyare byggnader, men senare års erfarenheter torde ha givit vid handen att 1 % är ett lämpligt avvägt värde.

Bilaga 2 innehåller en kostnadsberäkning enligt ovan angivna grunder för undersökningsprogrammets anstaltsstorlekar. Beräkningen är gjord inom byggnadsstyrelsen och är baserad bl. a. på i bilagan intagna lokalprogram. Programmen är tämligen detaljerade ehuru icke lika genomstuderade, som om de gällt konkreta byggnadsprojekt. För kontroll och jämförelse har i bilagan återgivits motsvarande beräkningar för de nya anstalterna i Tidaholm, Norrtälje, Mariefred och Hällby.

En kanske något tydligare bild av an-

läggningskostnadernas utveckling med stigande platsantal erhålles, om man såsom i följande tabell sätter kostnaderna vid 50-mannaanstalten till 1 och övriga anstalters kostnader i relation här till.

Anläggningskostnaderna vid några olika sätt att åstadkomma sammanlagt 450 slutna vårdplatser framgår av följande uppställning.

	Antal		Anläggningskostnader ca milj kr
	anstalter	platser	
1		450	17,3
1		300	
1		150	19,0
3		150	21,2
1		150	
3		100	23,6
4		100	
1		50	25,4
3		100	
3		50	26,5
9		50	29,7

	Relativa anläggningskostnader för slutna anstalter med platsantalen				
	50	100	150	300	450
Verkstäder, förråd ...	1	1,00	0,86	0,73	0,83
Övriga byggnader....	1	0,86	0,76	0,66	0,62
Tomt.....	1	0,61	0,45	0,34	0,28
Mur.....	1	0,59	0,43	0,29	0,22
Övrigt.....	1	0,68	0,52	0,48	0,41
Totalt	1	0,84	0,71	0,61	0,58

2. Utrustningskostnader

Erforderlig utrustning har bedömts med ledning av de erfarenheter, som vunnits inom fångvårdens byggnadskommittés utrustningsutskott. Utrustningskostnaderna redovisas detaljerat i bilaga 3. För beräkning av årskostnaden per intagen vid normalbeläggning har det ansetts tillräckligt att indela utrustningen i två kategorier, den ena med 5 och den andra med 10 års avskrivningstid. Till den förstnämnda hör bl. a. sängkläder, beklädnadsutrustning, fritidsutrustning, bilar och handverktyg samt till den senare bl. a. vissa möbler, köksutrustning och maskiner för verkstadsdrift.

Av tabellen framgår att kostnaderna för maskin- och verktygsutrustning är procentuellt oförändrade i intervallet 50—100 platser och likaså, ehuru på en lägre nivå, i intervallet 150—450 platser. Detta beror på att de båda förstnämnda anstaltsstorlekarna tänkts omfatta verkstäder huvudsakligen i storlekssklassen 40—60 arbetsplatser och de större anstaltsstorlekarna huvudsakligen verkstäder i storlekssklassen 100 arbets-

platser; vissa tämligen dyrbara maskiner måste ingå med ett exemplar i både de mindre och de större verkstädernas utrustning.

Utrustningskostnaderna har beräknats med, alternativt utan, TV- och avlyssningsanläggningar såsom hjälpmedel för tillsynen. Sådana anläggningar är dyrbara men synes kunna minska personalkostnaderna i en omfattning, som åtminstone vid större anstalter betydligt överstiger kostnaderna för anläggningarna. Fångvårdens byggnadskommitté har föreslagit, att prov skall företagas vid anstalten i Norrtälje med anordningar av ifrågavarande slag. Först efter någon tids erfarenhet av ett sådant prov kan effekten av anordningarna med full säkerhet bedömas.

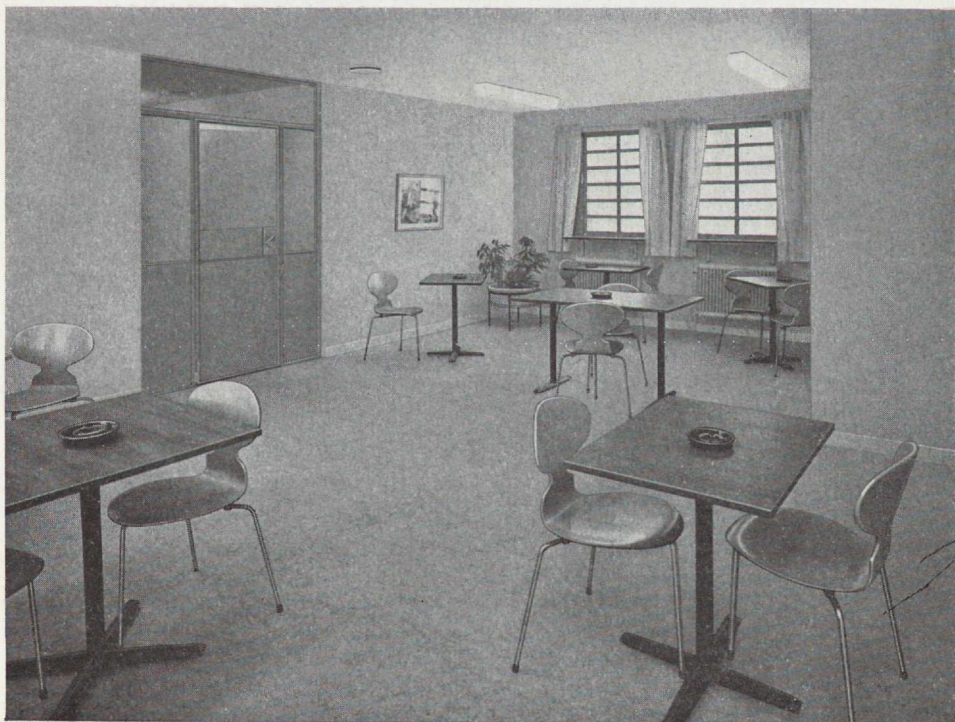
3. Personalkostnader

Personaluppsättningar för de olika anstalterna återfinnes i bilaga 4. Antalet befattningshavare av olika kategorier har bestämts enligt riktlinjer, som tillämpats för nuvarande och planerade svenska anstalter. Personalplanerna finge liksom här framlagda lokalpro-

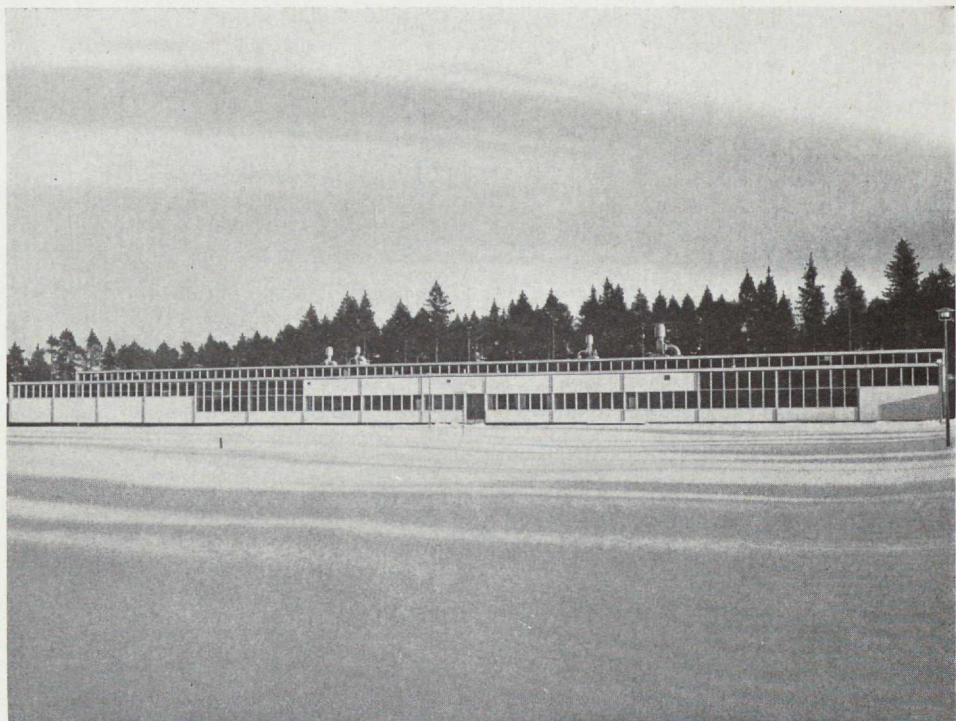
	Utrustningskostnader i kronor vid slutna anstalter med platsantalen				
	50	100	150	300	450
Maskiner och verktyg för arbetsdriften...	411 000	814 000	1 030 000	2 060 000	3 060 000
Övrigt, inklusive anläggning för TV-bevakning och avlyssning.....	600 000	880 000	1 090 000	1 850 000	2 500 000
Övrigt, exkl. d:o....	340 000	595 000	775 000	1 370 000	1 915 000
Summa inkl. anläggning för TV-bevakning etc.....	1 011 000	1 694 000	2 120 000	3 910 000	5 560 000
Summa exkl. d:o....	751 000	1 409 000	1 805 000	3 430 000	4 975 000
Årskostnad per intagen vid normalbeläggning inkl. TV-anläggning etc exkl. d:o	3 033 2 340	3 563 2 182	2 188 1 908	2 030 1 816	1 928 1 755

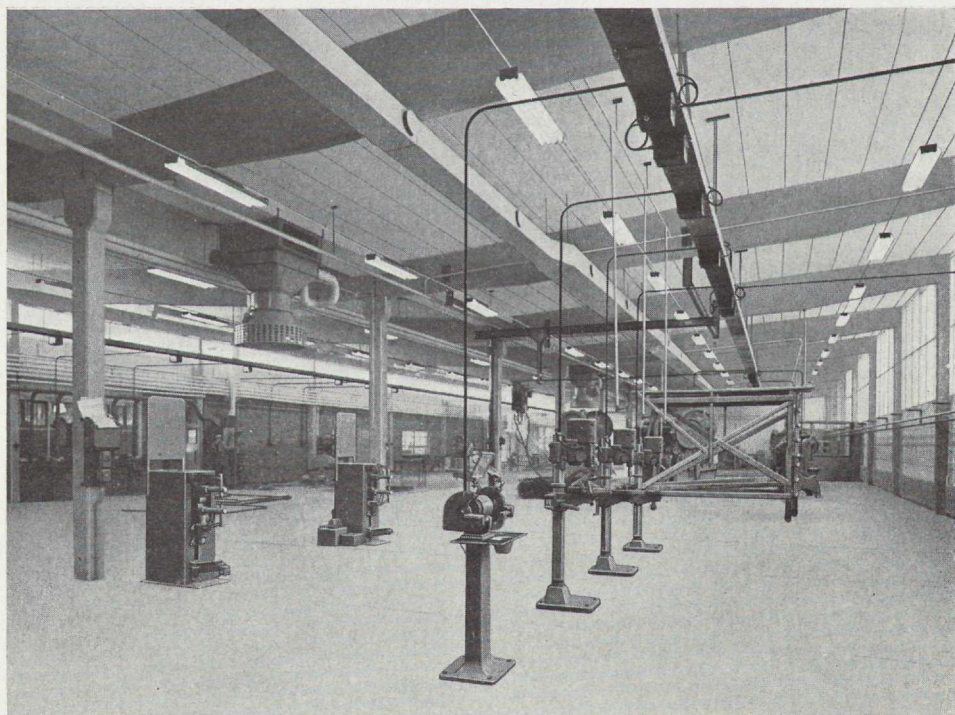
Förläggingsbyggnad med två avdelningar för vardera 20 inlagna.

Besökshall i Tidaholm.

Fabriksbyggnad vid Tidaholmsanstalten.

Maskinhall.

gram och förslag till arbetsdriftsreformering ytterligare detaljbearbetas, därest det rörde sig om anstaltsprojekt, som skulle förverkligas. Av en sådan bearbetning eventuellt föranledda justeringar kunde emellertid icke medföra kostnadsförskjutningar av betydelse i detta sammanhang.

Personalen är dimensionerad för att swara mot år 1957 gällande arbetstidsbestämmelser. Personalbehovet har i likhet med utrustningsbehovet beräknats enligt två alternativ, nämligen med och utan vissa tekniska anordningar (television m. m.) såsom hjälpmedel för tillsynspersonalen.

Lönekostnader har beräknats enligt näst högsta löneklassen i respektive lönegrader och enligt ortsgrupp 3. För pensionskostnader har enligt en inom stats-

kontoret använd beräkningsgrund gjorts 23 % pålägg. Vikariekostnaderna uppskattas till 5 % av lönekostnaderna. Även till tillägg för obekväm arbetstid har hänsyn tagits i beräkningarna.

Resultatet av personalkostnadsberäkningarna är sammanfattningsvis följande.

Av tabellerna framgår att den personalbesparing, som beräknas kunna uppnås vid en 50-mannaanstalt med hjälp av TV-anläggning, är ringa. Detta beror på att personalstyrkan nattetid av säkerhets- och vårdskäl icke kan nedbringas under en viss nivå, som vid små anstalter är oberoende av variationer i antalet intagna och av tekniska hjälpmedel.

Personalbehovet är givetvis icke en kontinuerlig funktion av platsantalet

Personal vid anstalter utan TV-bevakning m. m.

	Platsantal				
	50	100	150	300	450
Personal för arbetsdrift	7	12	18	36	52
Personal för tillsyn . . .	18	36	43	90	116
Övrig personal.	6	10	16	24	30
Personal totalt	31	58	77	150	198
Kostnader per år. . . .	525 862	1 013 240	1 346 865	2 638 304	3 476 402
Kronor per intagen och år vid normalbelägg- ning.	11 686	11 258	9 976	9 771	8 584

Personal vid anstalter med TV-bevakning m. m.

	Platsantal				
	50	100	150	300	450
Personal för arbetsdrift	7	12	18	36	52
Personal för tillsyn . .	17	28	33	74	94
Övrig personal.	6	10	16	24	30
Personal totalt	30	50	67	134	176
Kostnader per år. . . .	508 900	877 648	1 177 500	2 364 621	3 099 400
Kronor per intagen och år vid normalbelägg- ning.	11 309	9 751	8 722	8 758	7 653

utan undergår språngvisa förändringar. Sålunda kan exempelvis antalet socialkuratorer vid ett visst platsantal behöva ökas från ett till två, varefter platsantalet kan växa ganska mycket, innan det blir nödvändigt att räkna med tre kuratorer. I allmänhet är emellertid sprången små och företer så stor spridning, att de blir föga påfallande. Detta är dock icke alltid fallet. Vid anstalter med större platsantal än 150 blir antalet in- och utpasserande anställda, besökande och transporter till och från arbetsdriftens verkstäder så stort, att entrén till anstalten icke kan tillses av personal som tjänstgör i administrationsbyggnaden. Man måste räkna med en särskild dygnet runt bemannad entrébyggnad vid huvudporten i muren, vilket medför en ökning av de årliga personalkostnaderna med ca 60 000 kronor. Vid ungefär 250 platser kan antalet långväga besö-

kare antagas bli så stort, att en särskild besöksavdelning med tillsynspersonal erfordras, vilket också medför en påtaglig kostnadsökning. Dessa båda förhållanden, inträdande i platsantalsintervallet 150—300 platser, uppväger tillsammans andra kostnadsminskande faktorer, så att personalkostnaden per intagen — såsom framgår av tabellerna — blir praktiskt taget densamma vid 150- och 300-mannaanstalterna.

4. Övriga kostnader

Övriga kostnader utgöres av bland andra kostnader för bränsle, lyse, telefon, utspisning, fritidssysselsättning och fångtransport. För dylika kostnader och deras större eller mindre beroende av anstaltsstorleken redogöres i bilaga 5. Kostnadernas sammanlagda storlek är följande.

	Anstalt med platsantalet				
	50	100	150	300	450
Övriga kostnader per intagen och år vid normalbeläggning ..	2 900	2 770	2 690	2 440	2 340

Den största delposten i övriga kostnader är kostnaden för utspisning, som uppgår till ca 1 100 kr. Denna post varierar emellertid tämligen obetydligt med anstaltsstorleken. Största variation uppvisar bränslekostnaden, som vid en 50-mannaanstalt beräknats till ca 730 och vid en 450-mannaanstalt till ca 380 kronor per intagen och år. Skillnaden beror på att den större anstalten har mindre byggnadsvolym per intagen räknat samt på att större pannanläggningar har bättre verkningsgrad och kan eldas med billigare bränsle (tjockare olja).

5. Sammanfattning av kostnadsjämförelserna

De procentuella kostnadsskillnaderna framgår av vidstående tabell.

50	100	150	300	450
TV				
1	0,86	0,76	0,72	0,65
1,16	1	0,89	0,84	0,76
1,31	1,13	1	0,95	0,86
1,38	1,19	1,05	1	0,90
1,53	1,32	1,17	1,11	1
Ej TV				
1	0,93	0,82	0,78	0,70
1,07	1	0,89	0,83	0,75
1,21	1,13	1	0,94	0,85
1,29	1,20	1,06	1	0,91
1,42	1,32	1,17	1,10	1
50-mannaanstalten utan och övriga med TV				
1	0,88	0,78	0,74	0,67

Delkostnadernas procentuella andel i summakostnaden är såsom följande tabell visar tämligen oberoende av anstaltsstorleken.

	Kostnader i kronor per år och intagen vid normalbeläggning av TV-bevakade anstalter med platsantalen				
	50	100	150	300	450
Anläggning.....	3 990	3 350	2 850	2 430	2 330
Utrustning.....	3 030	2 560	2 190	2 030	1 930
Personal.....	11 310	9 750	8 720	8 760	7 650
Övrigt.....	2 900	2 770	2 690	2 440	2 340
Summa	21 230	18 430	16 450	15 660	14 250
Bidrag till kostnads- täckning från arbets- driften	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Nettokostnad	20 230	17 430	15 450	14 660	13 250

	Kostnader i kronor per år och intagen vid normalbeläggning av ej TV-bevakade anstalter med platsantalen				
	50	100	150	300	450
Anläggning.....	3 990	3 350	2 850	2 430	2 330
Utrustning.....	2 340	2 180	1 910	1 820	1 760
Personal.....	11 690	11 260	9 980	9 770	8 580
Övrigt.....	2 900	2 770	2 690	2 440	2 340
Summa	20 920	19 560	17 430	16 460	15 010
Bidrag till kostnads- täckning från arbets- driften	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Nettokostnad	19 920	18 560	16 430	15 460	14 010

	50		100		150		300		450	
	TV	Ej TV	TV	Ej TV	TV	Ej TV	TV	Ej TV	TV	Ej TV
Anläggning.....	19	19	18	17	17	16	16	15	16	16
Utrustning.....	14	11	14	11	14	11	13	11	14	12
Personal.....	53	56	53	58	53	58	56	59	54	57
Övrigt.....	14	14	15	14	16	15	15	15	16	15
Summa	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Med de anstaltsstorlekar, som här har studerats, finns det 16 olika anstalts-kombinationer, som alla ger 450 platser (se uppställning på nästa sida).

Totala nettokostnaden per år för en 450-mannaanstalt blir ca 5 675 000 kronor och för nio 50-mannaanstalter ca 8 070 000 kronor. Kostnaderna för övriga kombinationer ligger mellan dessa värden, exempelvis för tre 150-mannaanstalter vid ca 6 665 000 kronor. Siffrorna avser normalbeläggning och anstalter, som icke har TV-anläggning såsom tillsynshjälpmedel.

Det gjorda valet av anstaltsstorlekar inom intervallet 50 till 450 platser är emellertid i viss mån godtyckligt, och det är av intresse att kunna bedöma kostnaderna för mellanliggande storlekar. Detta kan göras med hjälp av diagram 1, där punkter, som representerar beräknade kostnader, förbundits med

Antal anstalter	Kombinationer
1	450
2	300 + 150
3	300 + 100 + 50; 3 × 150
4	300 + 3 × 50; 2 × 150 + 100 + + 50; 150 + 3 × 100
5	2 × 150 + 3 × 50; 150 + 2 × 100 + 2 × 50; 4 × 100 + 50
6	150 + 100 + 4 × 50; 3 × 100 + + 3 × 50
7	150 + 6 × 50; 2 × 100 + 5 × 50
8	100 + 7 × 50
9	9 × 50

räta linjer. Många anstaltsstorlekar kan givetvis icke åstadkommas med bibehållande av standardstorleken 20 platser för alla förläggningsavdelningar, men smärre justeringar av denna storlek uppåt eller nedåt för en eller annan

avdelning inom en anstalt torde ha ringa inflytande på kostnaderna. Enligt diagram 1 är exempelvis årskostnaden per intagen vid en 200-platsersanstalt (TV) ca 15 200 kronor och totalkostnaden vid normalbeläggning är ca $180 \times 15\,200 = 2\,736\,000$ kronor.

Flertalet av de i totalkostnaden ingående kostnadsslagen ändras stegvis (såsom tidigare påpekats vara fallet med personalkostnaderna). Dessa stegvisa kostnadsändringar är många, förhållandevis små och sätter i regel in vid skilda platsantal för olika kostnadsslag. Detta gör, att det kan vara motiverat att betrakta totalkostnadens beroende av platsantalet som en kontinuerlig funktion. I diagram 2 har därför uppritats en kurva, som nära ansluter sig till de beräknade värdena (TV-alternativet). Denna kurva är en hyperbel, som vid stigande platsantal alltmer men saktare och saktare närmar sig årskostnaden 12 800 kronor. Sålunda sjunker årskostnaden per intagen med blott 130 kronor inom platsantalsintervallet 500—600 men med 2 000 kronor inom intervallet 100—200 platser. Enligt kurvan skulle årskostnaden vara 13 200 kronor vid 1 000 platser och 12 900 kronor vid 4 000 platser. Att undersöka den eventuella riktigheten av sistnämnda kostnadssiffror skulle kräva ett detaljstudium av motsvarande anstaltsstorlekar, vilka saknar intresse för svenska förhållanden, men i och för sig synes det rimligt anta, att man vid alltmer växande platsantal vinner allt mindre ekonomiska fördelar och att man i praktiken så småningom uppnår en kostnadsgräns, liggande mellan 12 000 och 13 000 kronor, som icke kan underskridas genom att man tillgriper större platsantal vid anstalterna.

En fråga, som det i vissa situationer kan tänkas vara av intresse att kunna besvara, är denna: »Om två anstalter

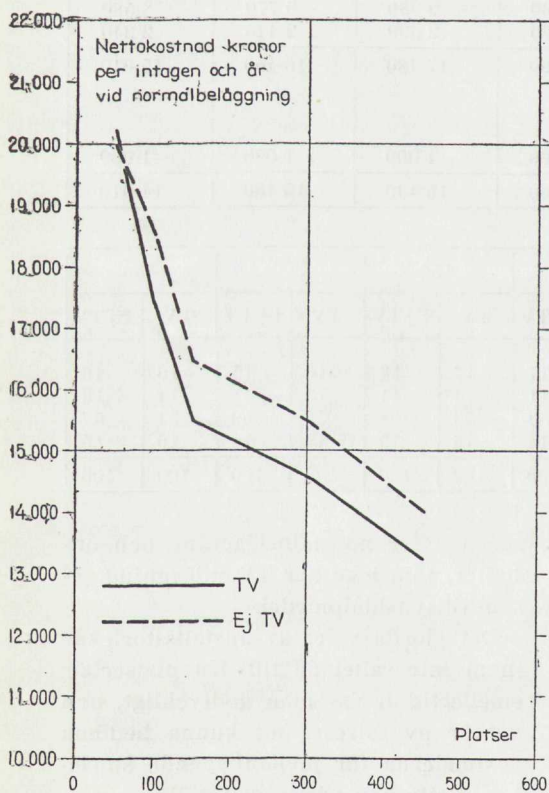

Diagram 1.

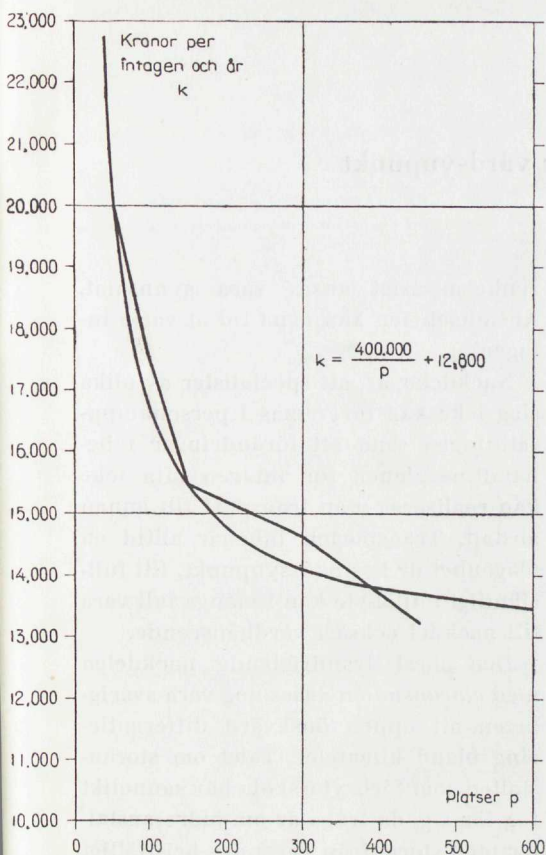

Diagram 2.

skall byggas med ett fixerat sammanlagt platsantal, hur stor bör då var och en av de båda anstalterna göras ur ekonomisk synpunkt?» Eftersom kostnadsfunktionen approximativt är hyperbolisk, är svaret på denna fråga, att det är likgiltigt. Totalkostnaden blir densamma vilka proportioner som än väljes mellan de båda anstalternas storlekar. Detsamma är fallet, om frågan gäller tre eller flera anstalter. Ur ekonomisk synpunkt bör man täcka ett visst platsbehov med så få anstalter som möjligt, men har man bestämt sig för ett anstaltsantal, saknar den inbördes plats-siffrefördelningen ekonomisk betydelse.

3*—902071

Om årskostnaden per intagen betecknas med k och platsantalet med p , motsvaras kurvan i diagram 2 av formeln

$$k = \frac{400\,000}{p} + 12\,800$$

Betecknas totala årskostnaden vid normalbeläggning för en anstaltsorganisation med sammanlagt 450 platser, fördelade på n anstalter med K_n , blir

$$K_n = 0,9 \cdot 400\,000 \cdot n + 12\,800 \cdot 0,9 \cdot 450 \\ = 360\,000 \cdot n + 5\,210\,000$$

Denna formel ger följande totalkostnader per år vid fördelning av 450 platser på olika anstaltsantal, se tabell nedan.

Varje utspridning av platsbeståndet på ytterligare en anstalt medför en årlig merkostnad av 360 000 kronor.

Det kan vara av intresse att jämföra tabellens siffror med motsvarande värden erhållna ur de studerade anstaltsstorlekarna. Man får exempelvis för nio 50-mannaanstalter 8 200 000 kronor, för tre 150-mannaanstalter 6 260 000 kronor och för en 450-mannaanstalt 5 365 000 kronor.

Det bör observeras, att här förda kostnadsdiskussioner avser konstant eller växande fångantal. Vid en nedgång i fångantalet kan man lättare finna användning för andra ändamål av en friställd hel anstalt än av friställda utrymmen inom en storanstalt.

Antal anstalter n	Total årskostnad för 450 normalbe- lagda platser K_n
1	5 570 000
2	5 930 000
3	6 290 000
4	6 650 000
5	7 010 000
6	7 370 000
7	7 730 000
8	8 090 000
9	8 450 000

V. Jämförelse ur vårdsynpunkt

Kostnadsjämförelsen har visat, att stora fångvårdsanstalter är avsevärt mera ekonomiska än små. Det är därför angeläget att söka klargöra, vad som till äventyrs förloras ur vårdsynpunkt vid övergång från flera små till färre och större anstalter.

Ett användbart, om än icke helt invändningsfritt, mått på värdeeffektiviteten är återfallsprocenten. En undersökning rörande återfallsprocentens beroende av anstaltsstorleken måste erbjuda synnerligen stora svårigheter, och det torde kunna diskuteras, om den överhuvudtaget är praktiskt genomförbar. För närvarande är en sådan undersökning, avseende moderna anstalter, icke möjlig att utföra redan av det skälet att större eller medelstora anstalter för vanligt fångförvar, byggda enligt paviljongsystemet, ännu icke färdigställda i landet. I det följande kan därför blott några allmänna synpunkter på små- och storanstalters fördelar och nackdelar diskuteras. Det bör emellertid understrykas, att även en liten minskning av återfallsprocenten har betydande ekonomiska konsekvenser icke blott för fångvårdskostnadernas nedbringande utan även för polis- och domstolsväsendets kostnader m. m. För det humanitära värdet av en framgångsrik resocialisering kan någon ekonomisk måttstock icke användas.

Den *lilla anstaltens* mest framträdande fördel torde vara, att »den lilla gruppens princip» blir gällande för anstalten i dess helhet. De intagna lär känna hela personalen och vice versa, vilket erfa-

renhetsmässigt anses vara gynnsamt. Anstaltschefen kan ägna tid åt varje intagen.

Nackdelar är, att specialister av olika slag icke kan inrymmas i personaluppsättningen samt att förändringar i behandlingsplanen för intagen ofta icke kan realiseras utan transport till annan anstalt. Transporten innebär alltid en olägenhet ur kostnadssynpunkt. Ett fullständigt miljöbyte kan i många fall vara till nackdel också i vårdhänseende.

Den mest framträdande nackdelen med *storanstalten* anses nog vara svårigheten att uppnå önskvärd differentiering bland klientelet. Talet om storanstalten som förbrytarskola har sannolikt fog för sig, då fråga är om äldre anstalter med stora, från varandra bristfälligt avskilda bostadscellavdelningar till vilka nyintagna förläggas allteftersom bostadsceller blir lediga. Inom en rätt utnyttjad storanstalt enligt paviljongsystemet skall däremot en nykomling vid ankomsten intagas på en mottagningsavdelning, där han till att börja med hålles helt isolerad och undergår behandlingsundersökning. Först därefter placeras han på den förläggningsavdelning, som ur differentieringssynpunkt finnes mest lämplig. Att den intagne i arbetsdriften träffar intagna från andra förläggningsavdelningar anses ha liten betydelse ur differentieringssynpunkt. Inom en effektiv arbetsdrift med god arbetsledning dominerar sådana kontakter som rör arbetet. Motsvarande gäller väl organiserad fritidssysselsättning —

idrott, studier, hobbyverksamhet — tillsammans med medintagna från andra förlägningsavdelningar. Enligt en utbredd uppfattning bland erfarna fängvårdsmän är det ur resocialiseringssynpunkt önskvärt, att de intagnas liv inom anstalten, i den mån frihetsberövandet/straffet gör det möjligt, ansluter sig till ett normalt liv utanför anstalten. Riskerna för att anstaltsvistelsen skall verka nedbrytande anses sålunda mindre, om den intagne icke behöver nötas mot samma individer i bostadscellavdelningen, i arbetet och i fritidssysselsättningar. Det bör emellertid observeras, att samvaro under fritiden mellan intagna tillhörande olika bostadspaviljonger förutsättes skola ske endast under organiserad fritidssysselsättning. Okontrollerad vistelse på längre avstånd från bostadspaviljongen under fritid bör alltså icke få äga rum. Då intagna på grund av godtagbara gemensamma intressen önskar tillbringa stor del av sin fritid gemensamt, bör detta — om man utan olägenhet för vården kan tillmötesgå denna önskan — ordnas genom förläggning i samma bostadsavdelning.

Det opersonliga förhållande mellan personal och intagna, som kan komma att råda inom storanstalter, kan motverkas främst genom att tillsynspersonalen göres »avdelningsbunden», d. v. s. att varje befattningshavare inom denna kategori, som icke tillhör ytterbevakningen, i regel har sin tjänstgöring förlagd till en och samma förlägningsavdelning. Den närmare personliga kontakten mellan anstaltschef och intagen kan vid en storanstalt ersättas av kontakter mellan vederbörande avdelningschef och den intagne.

Det kan göras gällande, att en storanstalt kan utgöra en viss belastning i olika avseenden för den trakt, där den är belägen, och att buss- och järnvägsstationer på förbindelselinjerna mellan

anstalten och större samhällen kan bli samlingspunkter för kriminella element. Sådana olägenheter torde dock till största delen kunna undanröjas genom en lämplig lokalisering av anstalten och genom att frigivnings- och permissions-procedurerna ordnas på ett rationellt sätt.

Koncentration av fängvårdsplatser till storanstalter medför dyrare och mera tidskrävande resor för anhöriga och andra, som besöker de intagna. Å andra sidan medför en sådan koncentration ifråga om sidoanstalter, att vid lämplig lokalisering mindre tid åtgår för fängvårdsdirektörens och specialpersonals resor mellan centralanstalt och sidoanstalter. För besökares del kan det utgöra ett visst obehag att ingå i en stor besökandeström. Vid en storanstalt är detta svårt att undvika även vid utspridning av besökstiderna, eftersom söndagen för många är den enda möjliga besöksdagen.

En av svårigheterna vid tillämpning av frigångsinstitutet är att undvika påverkan från medintagna, som vill förmå frigångaren att förmedla otillåtna kontakter av skilda slag med yttervärlden. Denna svårighet kan vara mera accentuerad vid stora anstalter men bör kunna åtminstone delvis övervinnas genom att för frigångare använda bostadsrum i sådan halvöppen avdelning, som ingår i här skisserade anstalter. För övrigt torde kunna ifrågasättas om frigång bör förekomma annat än från öppna anstalter utom i undantagsfall.

Fördelar hos en storanstalt är att specialister av olika slag kan ingå i personaluppsättningen och att en mera mångsidig vård kan ordnas.

Sammanfattningsvis kan sägas, att några avgörande skäl ur vårdsynpunkt icke torde kunna andragas mot att förordnadt klientel anordna färre stora i stället för flera små fängvårdsanstalter

och därigenom tillvarata de betydande ekonomiska fördelar som detta innebär. Härvid avses för svenska förhållanden stora anstalter, som kan rymmas inom gällande anstaltsgruppering, d. v. s. med platsantal uppgående till högst 500. En förutsättning är, att anstalterna bygges på ett ur vårdsynpunkt ändamålsenligt sätt.

Då fångvårdens slutna platsbestånd skall förnyas vid nedläggning av äldre

fångvårdsanstalter, bör detta därför ske genom tillbyggnad av de anstalter, som nu uppföres eller planeras. Dessa nya anstalter är projekterade på ett sådant sätt, att utbyggnad med fördel kan ske.

Även för det öppna platsbeståndets del synes man av utredningsresultatet våga dra den slutsatsen, att man vid nyskapelser inom den öppna anstaltsvården bör ta sikte på något större anläggningar än man för närvarande har.

BILAGOR

BILAGA 1

Arbetsdriften vid slutna anstalter med platsantalen 50, 100, 150, 300 och 450

De intagnas fördelning på olika sysslor har något schematiskt antagits vara följande.

	Platsantal				
	50	100	150	300	450
Verkstadsarbete	40	80	120	240	360
Handräkningsarbete . .	5	10	20	40	60
Arbetssterapi	5	10	10	20	30

I realiteten torde det procentuella behovet av intagna för handräkningsarbete vara konstant eller sjunkande med växande anstaltsstorlek. Genom valet av tabellens värden undvikes att utredningen tynges med projektering av alltför många verkstadstorlekar utan att för utredningens syfte erforderlig noggrannhetsgrad äventyras.

De fem yrkesgrenar, som valts för arbetsdriftens del, är mekanisk industri, trä-, tvätt-, konfektions- och plastindustri. Detta är yrkesgrenar, som förekommer inom nuvarande anstaltsorganisation. Tvättindustri kräver höga investeringar, och det kan därför måhända anses orealistiskt att medta sådan industri bland yrkesgrenarna. Det har skett, därför att denna yrkesgren är förmanlig av flera skäl: även intagna med kort strafftid kan komma upp i full arbetskapacitet, branschen är förhållandevis föga konjunkturkänslig och arbetet har visat sig gynnsamt ur vårdsynpunkt.

För att de olika kombinationer av de

valda anstaltsstorlekarna, som ger sammanlagt 450 platser, skall medföra ungefär samma fördelning av de intagna på de fem yrkesgrenarna, förutsättes följande sammansättning av arbetsdriften.

- 450 man: mekanisk industri 100 + träindustri 100 + tvättindustri 100 + konfektionsindustri 40 + plastindustri 20
- 300 man: mekanisk industri 100 + träindustri 100 + konfektionsindustri 20 + plastindustri 20
- 150 man: a. mekanisk industri 100 + plastindustri 20
b. träindustri 100 + konfektionsindustri 20
c. tvättindustri 100 + konfektionsindustri 20
- 100 man: a. mekanisk industri 60 + plastindustri 20
b. mekanisk industri 40 + träindustri 40
c. träindustri 60 + konfektionsindustri 20
d. tvättindustri 60 + konfektionsindustri 20
- 50 man: a. tvättindustri 40
b. träindustri 40
c. mekanisk industri 40
d. konfektionsindustri 40
e. konfektionsindustri 20 + plastindustri 20

BILAGA 2

Lokalprogram, planskisser och anläggningskostnader för slutna anstalter med 50, 100, 150, 300 och 450 platser

Anstalterna är planerade utan hänsyn till terräng eller andra förhållanden, som kan variera från fall till fall.

Byggnader, rastgårdar och bollplaner är förlagda innanför en 5 m hög betongmur. Utanför denna mur, som begränsar en rektangel, finns en 60 m bred skyddszon, vars yttre del fått utgöra tomtgräns.

Lokalerna är uppdelade på följande byggnader.

A Administration med centralvakt förlagd nära anläggningens entré.

(Vid de två första anstalterna om 300 resp. 450 intagna finns en separat vaktbyggnad vid entrén.)

B Specialavdelning med mottagnings- och isoleringsavdelning samt sjuk- och besöksavdelning. I anslutning till B anordnas en eller flera rastgårdar.

C Halvöppen avdelning i paviljonger för max. 20 intagna.

D Sluten avdelning i paviljonger för 40 intagna, fördelade på två avdelningar.

E Byggnad innehållande panncentral, centralkök, samlingssal, bibliotek och studierum m. m.

F Verkstäder och förråd.

Byggnaderna A och B är sammanbyggda. Samtliga hus har en våning ovan mark utom B, som har två våningar.

Avståndet från byggnad till mur är aldrig mindre än 20 m.

Följande lokaler finns i resp. byggnader.

A. Administration

Vid anstalt för 50 intagna:

Centralvakt med god uppsikt över anstaltens entré	15 m ²
---	-------------------

Entré och väntrum	
Rum för direktör	14 m ²
Rum för assistent	12 »
Rum för kansliskrivare	12 »
Rum för biträde	12 »
Skrivrum för intagen	8 »
Reservrum	12 »
Konferensrum	18 »
Pentry, kapprum, herr- och damtoalett och städtrum	

Till källaren förlägges:

Mottagningsrum och bad	10 »
Förråd för intagnas kläder	35 »
Förråd för anstaltens persedlar	35 »
Rum för förrädsförvaltare	6 »
Reparationsrum	10 »
Rum för persedelutlämning	20 »
Skyddsrum (om så erfordras)	

Vid anstalt för 100 intagna:

Centralvakt med god uppsikt över anstaltens entré	20 »
Entré och väntrum	
Telefonväxel i anslutning till centralvakt och entré	8 »
Rum för direktör	14 »
Rum för assistent	12 »
Rum för kurator	12 »
Rum för kansliskrivare	12 »
Rum för biträde	12 »
Skrivrum för intagen	8 »
Reservrum	12 »
Arkiv	6 »
Konferensrum	21 »
Pentry, kapprum, herr- och damtoalett och städtrum	

Till källaren förlägges:

Mottagningsrum och bad	12 »
Förråd för intagnas kläder	60 »
Förråd för anstaltens persedlar	60 »
Rum för förrädsförvaltare	6 »

Reparationsrum	12	m ²	Skrivrum för 2 intagna	12	m ²
Rum för persedelutlämning	25	»	Skrivrum för 2 intagna	12	»
Telefonstativrum	8	»	Reservrum	12	»
Skyddsrum (om så erfordras)			Reservrum	12	»
			Arkiv	12	»
			Konferensrum	35	»
			Lunchrum med pentry	14	»
			Kapprum, herr- och damtoalett och städrum		

Vid anstalt för 150 intagna:

Centralvakt med god uppsikt över anstaltens entré	20	»	Till källaren förlägges:		
Entré och väntrum			Mottagningsrum och bad	20	»
Telefonväxel i anslutning till centralvakt och entré	8	»	Förråd för intagnas kläder	120	»
Rum för direktör	18	»	Förråd för anstaltens persedlar	120	»
Rum för assistent	12	»	Rum för förrådsförvaltare	12	»
Rum för bokhållare	12	»	Reparationsrum	20	»
Rum för uppsyningsman	12	»	Rum för persedelutlämning	40	»
Rum för kurator	12	»	Telefonstativrum	12	»
Rum för kontorist	12	»	Skyddsrum (om så erfordras)		
Rum för 2 kontorsbiträden	14	»			
Skrivrum för 2 intagna	12	»			
Reservrum	12	»			
Arkiv	6	»			
Konferensrum	24	»			
Pentry, kapprum, herr- och dam- toalett och städrum					

Till källaren förlägges:

Mottagningsrum och bad	15	»	Entré och väntrum		
Förråd för intagnas kläder	75	»	Telefonväxel i anslutning till centralvakt och entré	12	»
Förråd för anstaltens persedlar	75	»	Rum för direktör	20	»
Rum för förrådsförvaltare	10	»	Rum för inspektör	14	»
Reparationsrum	15	»	Rum för assistent	12	»
Rum för persedelutlämning	30	»	Rum för assistent	12	»
Telefonstativrum	8	»	Rum för assistent	12	»
Skyddsrum (om så erfordras)			Rum för kamrer	14	»

Vid anstalt för 300 intagna:

Centralvakt med god uppsikt över anstaltens entré	30	»	I anslutning till entréportarna finns en mindre vakthyggnad inrymmande jämväl vaktrum.		
Entré och väntrum			Entré och väntrum		
Telefonväxel i anslutning till centralvakt och entré	12	»	Telefonväxel i anslutning till centralvakt och entré	12	»
Rum för direktör	20	»	Rum för direktör	20	»
Rum för inspektör	14	»	Rum för inspektör	14	»
Rum för assistent	12	»	Rum för assistent	12	»
Rum för assistent	12	»	Rum för assistent	12	»
Rum för kamrer	14	»	Rum för kamrer	14	»
Rum för uppsyningsman	12	»	Rum för kurator	12	»
Rum för kurator	12	»	Rum för kurator	12	»
Rum för kurator	12	»	Rum för kurator	12	»
Rum för kansliskrivare	12	»	Rum för kansliskrivare	12	»
Rum för kansliskrivare	12	»	Rum för kansliskrivare	12	»
Rum för 2 kontorsbiträden	14	»	Rum för kontorsbiträden	14	»
Rum för 2 kontorsbiträden	14	»	Rum för kontorsbiträden	14	»
			Rum för kontorsbiträden	14	»
			Skrivrum för 2 intagna	12	»
			Skrivrum för 2 intagna	12	»
			Reservrum	12	»
			Reservrum	12	»
			Arkiv	12	»
			Konferensrum	35	»
			Lunchrum med pentry	18	»
			Kapprum, herr- och damtoalett och städrum		
			Till källaren förlägges:		
			Mottagningsrum och bad	30	»
			Förråd för intagnas kläder	160	»

Förråd för anstaltens persedlar	160	m ²
Rum för förrådsförvaltare	12	»
Rum för förrådsförman	6	»
Reparationsrum	30	»
Rum för persedelutlämning	45	»
Telefonstativrum	12	»
Skyddsrum (om så erfordras)		

B. Specialavdelning

Vid anstalt för 50 intagna:

Mottagningsavdelning:

Vaktrum	15	»
5 mottagningsrum om vardera	7,5	»
Rum för arbetsterapeut	7,5	»
Arbetssal	15	»
Förråd	15	»
Serveringskök	7,5	»
Toalett och städtrum		
Avskilt från avdelningen i övrigt och med särskild ingång samt tillgång till rastgård placeras:		
2 st isoleringsrum med WC om vardera	7,5	»

Sjukavdelning:

5 sjukrum om vardera	7,5	»
Rum för läkare	7,5	»
Behandlingsrum	12	»
Laboratorium + sköljrum	7,5	»
Badrum	7,5	»
Förråd	7,5	»
Serveringskök	7,5	»
Toaletter och städtrum		

Något avskilt från avdelningen i övrigt men så att de kan utgöra en reserv vid överbeläggning placeras:

2 besöksrum med separat toalett om vardera	9	»
Besökshall nära entré och vakt	24	»

Vid anstalt för 100 intagna:

Mottagningsavdelning:

Vaktrum	15	»
10 mottagningsrum om vardera	7,5	»
Rum för arbetsterapeut	7,5	»
Arbetssal	15	»
Förråd	15	»
Serveringskök	7,5	»
Toaletter och städtrum		
Avskilt från avdelningen i övrigt och med särskild ingång samt tillgång till rastgård placeras:		
2 st isoleringsrum med WC om vardera	7,5	»

Sjukavdelning:

7 sjukrum om vardera	7,5	m ²
Rum för läkare	7,5	»
Behandlingsrum	15	»
Laboratorium	7,5	»
Sköljrum	7,5	»
Badrum	7,5	»
Förråd	7,5	»
Serveringskök	7,5	»

Toaletter och städtrum

Något avskilt från avdelningen i övrigt men så att de kan utgöra en reserv vid överbeläggning placeras:

4 besöksrum med separat toalett om vardera	9	»
Besökshall nära entré och vakt	24	»

Vid anstalt för 150 intagna:

Mottagningsavdelning:

Vaktrum	15	»
10 st mottagningsrum om vardera	7,5	»
Rum för arbetsterapeut	7,5	»
Arbetssal	15	»
Förråd	15	»
Serveringskök	7,5	»
Toaletter och städtrum		
Avskilt från avdelningen i övrigt och med särskild ingång samt tillgång till avskärmad rastgård placeras:		
4 isoleringsrum med WC om vardera	7,5	»

Sjukavdelning:

10 sjukrum om vardera	7,5	»
Rum för läkare	7,5	»
Behandlingsrum	15	»
Laboratorium	7,5	»
Sköljrum	7,5	»
Badrum	7,5	»
Förråd	7,5	»
Serveringskök	7,5	»

Toaletter och städtrum

Något avskilt från avdelningarna i övrigt men så att de kan utgöra en reserv vid överbeläggning placeras:

6 besöksrum med separat toalett om vardera	9	»
Besökshall nära entré och vakt	36	»

Vid anstalt för 300 intagna:

Mottagningsavdelning:

Vaktrum	15	»
---------	----	---

20 mottagningsrum om vardera	7,5 m ²	Arbetssal	15 m ²
Rum för arbetsterapeut	7,5 »	Förråd	15 »
Arbetssal	22,5 »	Kombinerat dag- och matrum	15 »
Förråd	22,5 »	Toaletter och städtrum	
Kombinerat dag- och matrum	22,5 »	Gemensamma utrymmen för de	
Serveringskök	7,5 »	bägge avdelningarna:	
Sköljrum	7,5 »	Serveringskök	7,5 »
Badrum	7,5 »	Sköljrum	7,5 »
Toaletter och städtrum		Badrum	7,5 »
Isoleringsavdelning avskild från		Rum för arbetsterapeut	7,5 »
mottagningsavdelningen; avskär-			
made rastgårdar:			
5 isoleringsrum med WC om var-		Isoleringsavdelning anslutes via	
dera	7,5 »	sluss med en av ovanstående	
Städ- och sköljrum	7,5 »	mottagningsavdelningar. Den	
		skall ha särskild ingång uti-	
Sjukavdelning:		från samt ha tillgång till av-	
15 st sjukrum om vardera	7,5 »	skärmade rastgårdar.	
Rum för läkare	12 »	7 st isoleringsrum med WC om	
Behandlingsrum	15 »	vardera	7,5 »
Laboratorium	7,5 »	Vaktrum	15 »
Sköljrum	7,5 »	Kombinerat dag- och matrum	15 »
Badrum	7,5 »	Städ- och sköljrum	7,5 »
Vaktrum	15 »		
Rum för arbetsterapeut	7,5 »	Sjukavdelning:	
Arbetssal	15 »	20 sjukrum om vardera	7,5 »
Förråd	15 »	Rum för läkare	12 »
Kombinerat dag- och matrum	15 »	Behandlingsrum	15 »
Serveringskök	7,5 »	Laboratorium	7,5 »
Toaletter och städtrum		Sköljrum	7,5 »
		Badrum	7,5 »
Besöksavdelning:		Vaktrum	15 »
Avdelningen skall jämväl kunna		Rum för arbetsterapeut	7,5 »
utgöra en reserv vid överbe-		Arbetssal	22,5 »
läggning eller tjänstgöra som		Förråd	22,5 »
tillfällig förläggning för vika-		Kombinerat dag- och matrum	22,5 »
riepersonal.		Serveringskök	7,5 »
Vaktrum	15 »	Toaletter och städtrum	
10 besöksrum med separat toalett			
om vardera	9 »	Besöksavdelning:	
Städ- och sköljrum	7,5 »	Avdelningen skall jämväl kunna	
Badrum	7,5 »	utgöra en reserv vid överbe-	
Kombinerat dag- och matrum	15 »	läggning eller tjänstgöra som	
Serveringskök	7,5 »	tillfällig förläggning för vika-	
Toaletter		riepersonal	
Besökshall	60 »	Vaktrum	15 »
		15 besöksrum med separat toalett	
Vid anstalt för 450 intagna:		om vardera	9 »
Två mottagningsavdelningar med		Städ- och sköljrum	7,5 »
tillsammans:		Badrum	7,5 »
30 mottagningsrum om vardera	7,5 »	Kombinerat dag- och matrum	15 »
Vardera avdelningen består för		Serveringskök	7,5 »
övrigt av:		Förråd	7,5 »
Vaktrum	15 »	Toaletter	
		Besökshall	90 »

C. Halvöppen avdelning**Vid anstalt för 50 intagna:**

Vaktrum med toalett	9	m ²
5 bostadsrum om vardera	6	»
Hobbyrum	12	»
Kombinerat dag- och matrum	12	»
Serveringskök	6	»
Snyggningsrum	6	»
Städ- och sköljrum	6	»
Förråd och toalett		

Vid anstalt för 100 intagna:

Vaktrum med toalett	9	»
10 bostadsrum om vardera	6	»
Hobbyrum	18	»
Kombinerat dag- och matrum	18	»
Serveringskök	6	»
Snyggningsrum	6	»
Städ- och sköljrum	6	»
Förråd och toaletter		

Vid anstalt för 150 intagna:

Vaktrum med toalett	15	»
20 bostadsrum om vardera	6	»
Hobbyrum	24	»
Dagrum	12	»
Matrum	18	»
Serveringskök	6	»
Snyggningsrum	12	»
Städ- och sköljrum	6	»
Förråd och toaletter		

Vid anstalt för 300 intagna:

Två paviljonger med vardera 20 bostadsrum.

Vid anstalt för 450 intagna:

Tre paviljonger med vardera 20 bostadsrum.

D. Sluten avdelning**Vid anstalt för 50 intagna:**

En paviljong med två avdelningar tillsammans 40 bostadsrum om vardera	6	»
Varje avdelning har dessutom följande utrymmen:		
Hobbyrum	24	»
Dagrum	12	»
Matrum	18	»
Serveringskök	6	»
Snyggningsrum	12	»

Städ- och sköljrum	6	m ²
Förråd och toaletter		
Gemensamma utrymmen:		
Vaktrum	24	»
Rum för överkonstapel	9	»
Entré, pentry, förråd och toalett		

Vid anstalt för 100 intagna:

Två paviljonger med vardera 40 bostadsrum

Vid anstalt för 150 intagna:

Tre paviljonger med vardera 40 bostadsrum

Vid anstalt för 300 intagna:

Sex paviljonger med vardera 40 bostadsrum

Vid anstalt för 450 intagna:

Nio paviljonger med vardera 40 bostadsrum

E. Panncentral, centralkök, samlings-sal m.m.

Angivna ytor i denna byggnad är ungefärliga bruttoytor, som inkluderar bland annat kommunikationsutrymmen.

Vid anstalt för 50 intagna:

Lokaler ovan mark:

Kombinerad matsal, gymnastik- och samlings-sal 8 × 12 m	100	»
Rum för inne- och uteredskap samt filmrum	24	»
Centralkök med bilokaler	130	»
Personal-matsal och klubb- med entré och kapprum	50	»
Konferens- och studierum samt tidnings- och referensbibliotek	50	»
Entré, kapprum och toalett	30	»

Lokaler i källare:

Allmänt förråd och reparations-verkstad	100	»
Köksförråd och utrymmen för kökspersonalen	130	»
Hobbylokal, motionsrum	50	»
De intagnas omklädnings- tvätt- och bastuutrymmen	80	»
Personalens tvätt och omklädning	30	»

Panncentral och apparatrum, delvis i två våningar	80	m ²
Reservbränsle	30	»

Vid anstalt för 100 intagna:

Lokaler ovan mark:		
Kombinerad matsal, gymnastik- och samlingssal 10 × 16 m	160	»
Rum för inne- och uteredskap samt filmrum	40	»
Centralkök med bilokaler	175	»
Personal matsal och klubbbrum med entré och kapprum	65	»
Konferens- och studierum samt tidnings- och referensbibliotek	70	»
Entré kapprum och toaletter	50	»

Lokaler i källare:

Allmänt förråd och reparationsverkstad	160	»
Köksförråd och utrymmen för kökets personal	175	»
Hobbylokal, motionsrum	65	»
Intagnas omklädnings-, tvätt- och bastuavdelning	120	»
Personalens tvätt- och omklädningsrum	50	»
Panncentral och apparatrum, delvis i två våningar	120	»
Reservbränsle	50	»

Vid anstalt för 150 intagna:**Lokaler ovan mark:**

Kombinerad matsal, gymnastik- och samlingssal 10 × 20 m	200	»
Rum för inne- och uteredskap samt filmrum	40	»
Centralkök med bilokaler	220	»
Personal matsal och klubbbrum med entré och kapprum	80	»
Konferens- och studierum samt tidnings- och referensbibliotek	90	»
Entré, kapprum och toaletter	60	»

Lokaler i källare:

Allmänt förråd och reparationsverkstad	180	»
Köksförråd och utrymmen för kökets personal	220	»
Hobbylokal och motionsrum	80	»
Intagnas omklädnings-, tvätt- och bastuavdelning	150	»
Personalens tvätt- och omklädningsrum	70	»
Panncentral och apparatrum, delvis i två våningar	140	»
Reservbränsle	60	»

Vid anstalt för 300 intagna:**Lokaler ovan mark:**

Kombinerad matsal, gymnastik- och samlingssal 12 × 24 m	290	m ²
Rum för inne- och uteredskap samt filmrum	60	»
Centralkök med bilokaler	290	»
Personal matsal och klubbbrum med entré och kapprum	90	»
Konferens- och studierum samt tidnings- och referensbibliotek	110	»
Entré, kapprum och toaletter	70	»

Lokaler i källare:

Allmänt förråd och reparationsverkstad	200	»
Köksförråd och utrymmen för kökets personal	290	»
Utrymme för barberare	20	»
Hobbylokal och motionsrum	90	»
Intagnas omklädnings-, tvätt- och bastuavdelning	180	»
Personalens tvätt- och omklädningsrum	120	»
Panncentral och apparatrum, delvis i två våningar	160	»
Reservbränsle	70	»

Vid anstalt för 450 intagna:**Lokaler ovan mark:**

Kombinerad matsal, gymnastik- och samlingssal 16 × 24 m	380	»
Rum för inne- och uteredskap samt filmrum	80	»
Centralkök med bilokaler	345	»
Personal matsal och klubbbrum med entré och kapprum	110	»
Konferens- och studierum samt tidnings- och referensbibliotek	130	»
Entré, kapprum och toaletter	90	»

Lokaler i källare:

Allmänt förråd och reparationsverkstad	260	»
Köksförråd och utrymmen för kökets personal	345	»
Utrymme för barberare	20	»
Hobbylokal och motionsrum	110	»
Intagnas omklädnings-, tvätt- och bastuavdelning	220	»
Personalens tvätt och omklädningsrum	160	»
Panncentral och apparatrum, delvis i två våningar	180	»
Reservbränsle	70	»

F. Verkstäder och förråd

Verkstäderna tänkes uppbyggda kring följande arbetsgrenar:

Mekanisk industri	40—100	sysselsätta
Träindustri	40—100	»
Tvättindustri	40—100	»
Konfektionsindustri	20— 40	»
Plastindustri	20	»

För de olika anstaltsstorlekarna är arbetsgrenarna fördelade på följande sätt:

Vid anstalt för 50 intagna:

- alt. a) tvättindustri med 40 sysselsätta
- alt. b) konfektionsindustri 40
- alt. c) mekanisk industri 40
- alt. d) träindustri 40
- alt. e) konfektionsindustri 20 + plastindustri 20

Vid anstalt för 100 intagna:

- alt. a) mekanisk industri 60 + plastindustri 20
- alt. b) mekanisk industri 40 + träindustri 40
- alt. c) träindustri 60 + konfektionsindustri 20
- alt. d) tvättindustri 60 + konfektionsindustri 20

Vid anstalt för 150 intagna:

- alt. a) mekanisk industri 100 + plastindustri 20
- alt. b) träindustri 100 + konfektionsindustri 20
- alt. c) tvättindustri 100 + konfektionsindustri 20

Vid anstalt för 300 intagna:

- mekanisk industri 100 + träindustri 100 + konfektionsindustri 20 + plastindustri 20

Vid anstalt för 450 intagna:

- mekanisk industri 100 + träindustri 100 + tvättindustri 100 + konfektionsindustri 40 + plastindustri 20

För anstalternas verkstadsdrift fordras följande industrikontor:

Vid anstalt för 50 intagna:

Rum för biträde	14	m ²
Skrivrum för 2 intagna	12	»
Arkiv	6	»
Kontoret kan inrymmas i administrationsavdelningen.		

Vid anstalt för 100 intagna:

Rum för arbetsassistent	14	»
Rum för förste yrkesmästare	12	»
Rum för biträde	12	»
Reservrum	12	»
Skrivrum för 2 intagna	12	»
Ritkontor	20	»
Lunchrum med pentry	12	»
Arkiv	6	»
Kapprum, toaletter och städrum		

Vid anstalt för 150 intagna:

Lika 100-mannaanstalten.

Vid anstalt för 300 intagna:

Rum för ingenjör	18	»
Rum för arbetsassistent	14	»
Rum för kanslibiträde	12	»
Rum för biträde	12	»
Reservrum	12	»
Skrivrum för 2 intagna	12	»
Skrivrum för 2 intagna	12	»
Ritkontor	20	»
Konferensrum	14	»
Lunchrum med pentry	14	»
Arkiv	6	»
Kapprum, toaletter och städrum		

Vid anstalt för 450 intagna:

Rum för ingenjör	18	»
Rum för arbetsassistent	14	»
Rum för arbetsassistent	14	»
Rum för kanslibiträde	12	»
Rum för 2 biträden	14	»
Skrivrum för 2 intagna	12	»
Skrivrum för 2 intagna	12	»
Skrivrum för 2 intagna	12	»
Reservrum	12	»
Ritkontor	30	»
Konferensrum	14	»
Lunchrum med pentry	16	»
Arkiv	6	»
Kapprum, toaletter och städrum		

De olika verkstädernas lokaler har följande ytor:

Mekanisk industri för 40 sysselsatta:

Verkstadshall	540	m ²
Verktögs- och modellavdelning	60	»
Materialförråd	360	»
Färdigförråd	240	»
Garage m. m.	120	»
Gemensamma utrymmen	120	»
Kallförråd	280	»

för 60 sysselsatta:

Verkstadshall	720	»
Verktögs- och modellavdelning	80	»
Materialförråd	480	»
Färdigförråd	300	»
Garage m. m.	140	»
Gemensamma utrymmen	160	»
Kallförråd	320	»

för 100 sysselsatta:

Verkstadshall	1 080	»
Verktögs- och modellavdelning	120	»
Materialförråd	600	»
Färdigförråd	360	»
Garage, oljeförråd och kompressorium	140	»
Gemensamma utrymmen	180	»
Kallförråd	370	»

Träindustri för 40 sysselsatta:

Verkstadshall	920	»
Modellavdelning, sliprum	60	»
Materialförråd	220	»
Färdigförråd	240	»
Garage, kompressorium	100	»
Gemensamma utrymmen	140	»
Virkestork	60	»
Pannrum, cykloner	60	»
Kallförråd	280	»

för 60 sysselsatta:

Verkstadshall	1 250	»
Modellavdelning, sliprum	60	»
Materialförråd	240	»
Färdigförråd	300	»
Garage, kompressorium	100	»
Gemensamma utrymmen	200	»
Virkestork	90	»
Pannrum, cykloner	60	»
Kallförråd	300	»

för 100 sysselsatta:

Verkstadshall	1 900	»
Modellavdelning, sliprum	90	»
Materialförråd	290	»

Färdigförråd	360	m ²
Garage, kompressorium	100	»
Gemensamma utrymmen	230	»
Virkestork	120	»
Pannrum, cykloner	60	»
Kallförråd	350	»

Tvättindustri för 40 sysselsatta:

Sorteringsavdelning, maskinhall, efterbehandlings- och packningsavdelning	850	»
Textilreparationsavdelning, buf-fertförråd och övriga förråd	250	»
Apparatrum, elcentral m. m.	75	»
Garage	75	»
Gemensamma utrymmen	150	»

för 60 sysselsatta:

Sorteringsavdelning, maskinhall, efterbehandlings- och packningsavdelning	1 250	»
Textilreparationsavdelning, buf-fertförråd och övriga förråd	500	»
Apparatrum, elcentral m. m.	100	»
Garage	150	»
Gemensamma utrymmen	200	»

för 100 sysselsatta:

Sorteringsavdelning, maskinhall, efterbehandlings- och packningsavdelning	1 950	»
Textilreparationsavdelning, buf-fertförråd och övriga förråd	900	»
Apparatrum, elcentral m. m.	120	»
Garage	200	»
Gemensamma utrymmen	230	»

Konfektionsindustri för 20 sysselsatta:

Maskinhall	150	»
Materialförråd	70	»
Färdigförråd	70	»
Gemensamma utrymmen	80	»

för 40 sysselsatta:

Maskinhall	240	»
Materialförråd	120	»
Färdigförråd	120	»
Gemensamma utrymmen	120	»

Plastindustri för 20 sysselsatta:

Maskinhall	360	»
Materialförråd	80	»
Verktögsförråd	30	»
Färdiglager	120	»
Gemensamma utrymmen	80	»

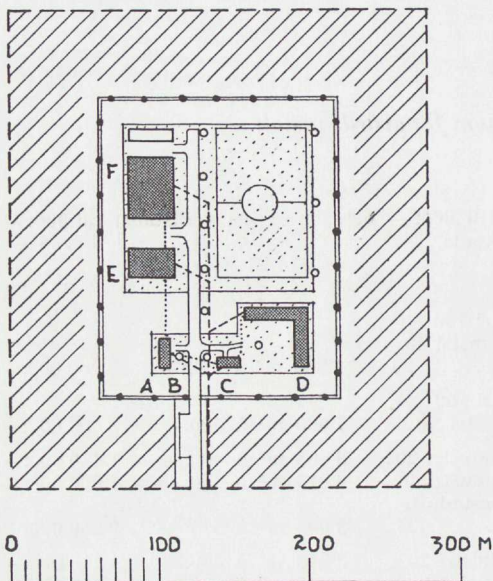
Beräknad kostnad för nya verkstäder inom fångvårdsanstalt

Kostnaden per m² räknas för tvättindustri till 600:— och för övriga verkstäder till 400:—, varvid den totala ytan med alla förråd inräknats.

Verkstäder vid anstalter för resp.

450 man:	mekanisk industri 100 + träindustri 100 + tvättindustri 100 + konfektionsindustri 40 + plastindustri 20.....	11 300 m ² à 460:—	5 200 000:—
300 man:	mekanisk industri 100 + träindustri 100 + konfektionsindustri 20 + plastindustri 20.	7 600 m ² à 400:—	3 050 000:—
150 man:	a) mekanisk industri 100 + plastindustri 20.	3 665 m ² à 400:—	1 470 000:—
	b) träindustri 100 + konfektionsindustri 20.	4 015 m ² à 400:—	1 600 000:—
	c) tvättindustri 100 + konfektionsindustri 20.....	3 900 m ² à 575:—	2 250 000:—
100 man:	a) mekanisk industri 60 + plastindustri 20	3 015 m ² à 400:—	1 200 000:—
	b) mekanisk industri 40 + träindustri 40...	3 945 m ² à 400:—	1 580 000:—
	c) träindustri 60 + konfektionsindustri 20..	3 115 m ² à 400:—	1 250 000:—
	d) tvättindustri 60 + konfektionsindustri 20	2 850 m ² à 560:—	1 600 000:—
50 man:	a) tvättindustri 40.....	1 450 m ² à 600:—	870 000:—
	b) konfektionsindustri 40.....	600 m ² à 400:—	240 000:—
	c) mekanisk industri 40.....	1 720 m ² à 400:—	688 000:—
	d) träindustri 40.....	2 080 m ² à 400:—	832 000:—
	e) konfektionsindustri 20 + plastindustri 20.	1 040 m ² à 400:—	416 000:—

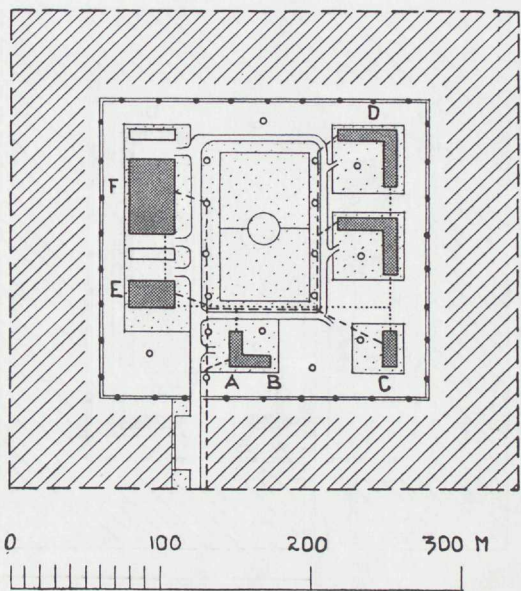
Byggnadskostnadernas fördelning vid slutan anstalt för 50 man

<i>Tomtkostnad</i>	280 × 320 m	90 000 m ² à 1: 50	135 000: —	135 000: — 2 700: —/man
A Administrationsbyggn.	4 pers.	420 m ³ à 200: —	84 000: —	
B Specialavdelning	12 man	1 400 m ³ à 280: —	390 000: —	
C Halvöppen avdelning	5 man	300 m ³ à 280: —	84 000: —	
D Slutna avdelning	40 man	1 900 m ³ à 300: —	570 000: —	
E Panncentral, kök m.m.	sal 8 × 12 m	3 000 m ³ à 240: —	720 000: —	
F Verkstäder, förråd		1 550 m ² à 450: —	700 000: —	2 548 000: — 51 000: —/man
Mur	160 × 200 m	720 m à 500: —	360 000: —	
Utvändiga ledningar	300 + 120 m	420 m à 100: —	42 000: —	
Ytterbelysning	30 + 11 stolpar	41 st.	38 000: —	
Vägar	280 + 40 m	2 100 m ² à 25: —	52 000: —	
Planering, gräsytor	prickad ovan	13 000 m ² à 10: —	130 000: —	622 000: — 12 400: —/man
				3 305 000: — 61 100: —/man

Per intagen och år vid normalbeläggning 3 990: —.

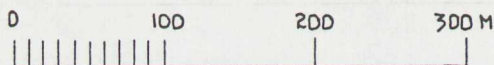
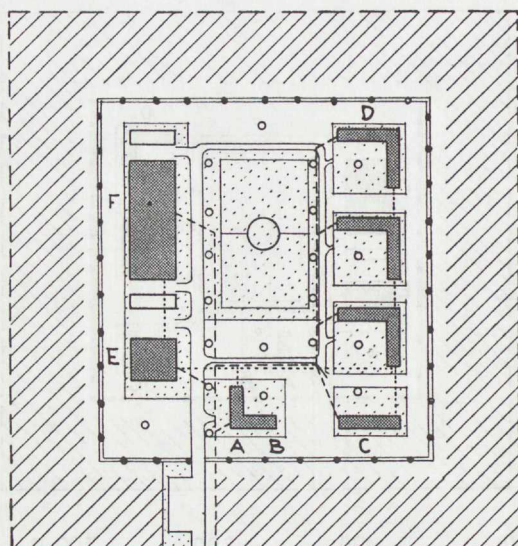
Byggnadskostnadernas fördelning vid sluten anstalt för 100 man

Tomtkostnad	340 × 320 m	110 000 m² à 1: 50	165 000: —	165 000: —
				1 600: —/man
A Administrationsbyggn.	6 pers.	550 m³ à 200: —	110 000: —	
B Specialavdelning	20 man	2 100 m³ à 280: —	590 000: —	
C Halvöppen avdelning	10 man	500 m³ à 280: —	140 000: —	
D Slutens avdelning	2 × 40 man	3 800 m³ à 300: —	1 140 000: —	
E Panncentral, kök m.m.	sal 10 × 16 m	5 000 m³ à 240: —	1 200 000: —	
F Verkstäder, förråd		3 200 m² à 440: —	1 400 000: —	4 580 000: —
				45 800: —/man
Mur	220 × 200 m	840 m à 500: —	420 000: —	
Utvändiga ledningar	500 + 240 m	740 m à 100: —	74 000: —	
Ytterbelysning	34 + 17 stolpar	51 st	46 000: —	
Vägar	300 + 280 m	3 100 m² à 25: —	77 000: —	
Planering, gräsytor	prickade ovan	16 000 m² à 10: —	160 000: —	777 000: —
				7 800: —/man
				5 522 000: —
				55 200: —/man

Per intagen och år vid normalbeläggning 3 350: —.

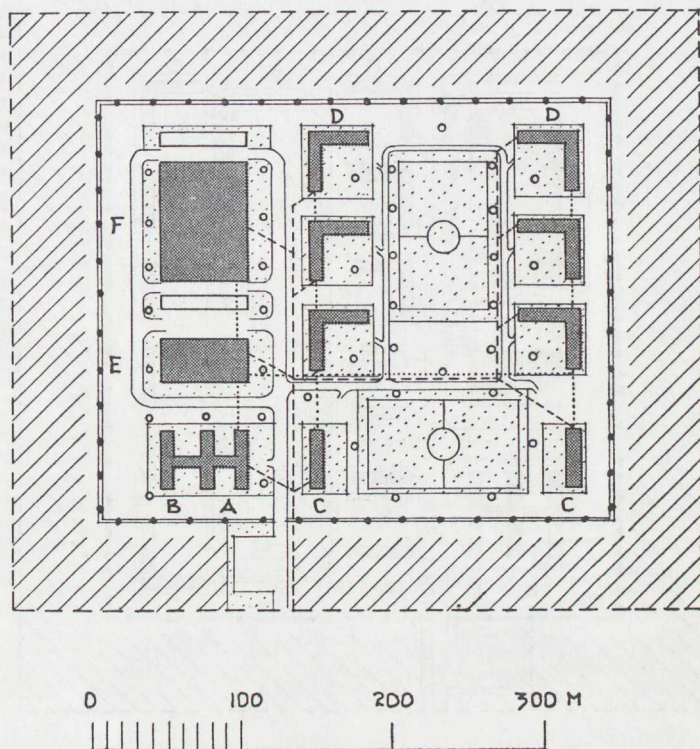
Byggnadskostnadernas fördelning vid sluten anstalt för 150 man

<i>Tomtkostnad</i>	340 × 360 m	122 000 m ² à	1: 50	183 000: —	183 000: — 1 200: —/man
A Administrationsbyggn.	8 pers.	700 m ³ à	200: —	140 000: —	
B Specialavdelning	23 man	2 400 m ³ à	280: —	670 000: —	
C Halvöppen avdelning	20 man	900 m ³ à	280: —	250 000: —	
D Sluten avdelning	3 × 40 man	5 700 m ³ à	300: —	1 700 000: —	
E Panncentral, kök m.m.	sal 10 × 20 m	6 000 m ³ à	240: —	1 440 000: —	
F Verkstäder, förråd		3 900 m ³ à	460: —	1 800 000: —	6 000 000: — 40 000: —/man
Mur	220 × 240 m	920 m à	500: —	460 000: —	
Utvändiga ledningar	580 + 260 m	840 m à	100: —	84 000: —	
Ytterbelysning	38 + 20 stolpar	58 st.		52 000: —	
Vägar	350 + 300 m	3 500 m ² à	25: —	87 000: —	
Planering, gräsytor	prickade ovan	18 500 m ² à	10: —	185 000: —	868 000: — 5 800: —/man
					7 051 000: — 47 000: —/man

Per intagen och år vid normalbeläggning 2 850: —.

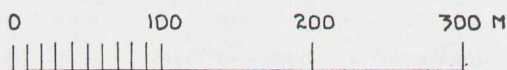
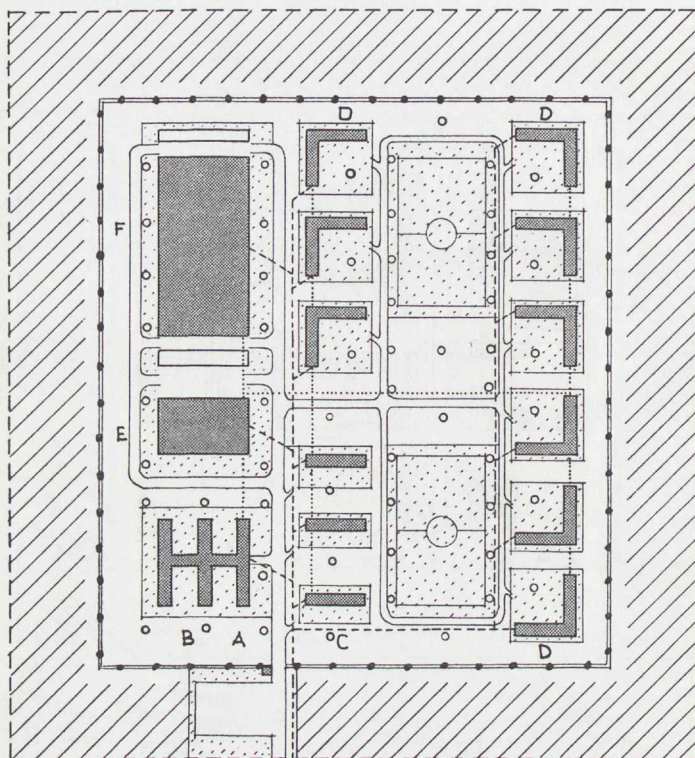
Byggnadskostnadernas fördelning vid sluten anstalt för 300 man

<i>Tomtkostnad</i>	460 × 400 m	184 000 m ² à	1: 50	275 000: —	275 000: — 900: —/man
A Administrationsbyggn.	14 pers.	1 200 m ³ à	200: —	240 000: —	
B Specialavdelning	40 man	4 800 m ³ à	280: —	1 340 000: —	
C Halvöppen avdelning	2 × 20 man	1 800 m ³ à	280: —	505 000: —	
D Sluten avdelning	6 × 40 man	11 400 m ³ à	300: —	3 400 000: —	
E Panncentral, kök m.m.	sal 12 × 24 m	7 500 m ³ à	240: —	1 800 000: —	
F Verkstäder, förråd		7 600 m ² à	400: —	3 050 000: —	10 335 000: — 34 400: —/man
Mur	340 × 280 m	1 240 m à	500: —	620 000: —	
Utvändiga ledningar	820 + 450 m	1 270 m à	100: —	127 000: —	
Ytterbelysning	52 + 40 stolpar	92 st.		80 000: —	
Vägar	760 + 560 m	7 300 m ² à	25: —	183 000: —	
Planering, gräsytor	prickade ovan	37 000 m ² à	10: —	370 000: —	1 380 000: — 4 600: —/man
					11 990 000: — 39 900: —/man

Per intagen och år vid normalbeläggning 2 430: —.

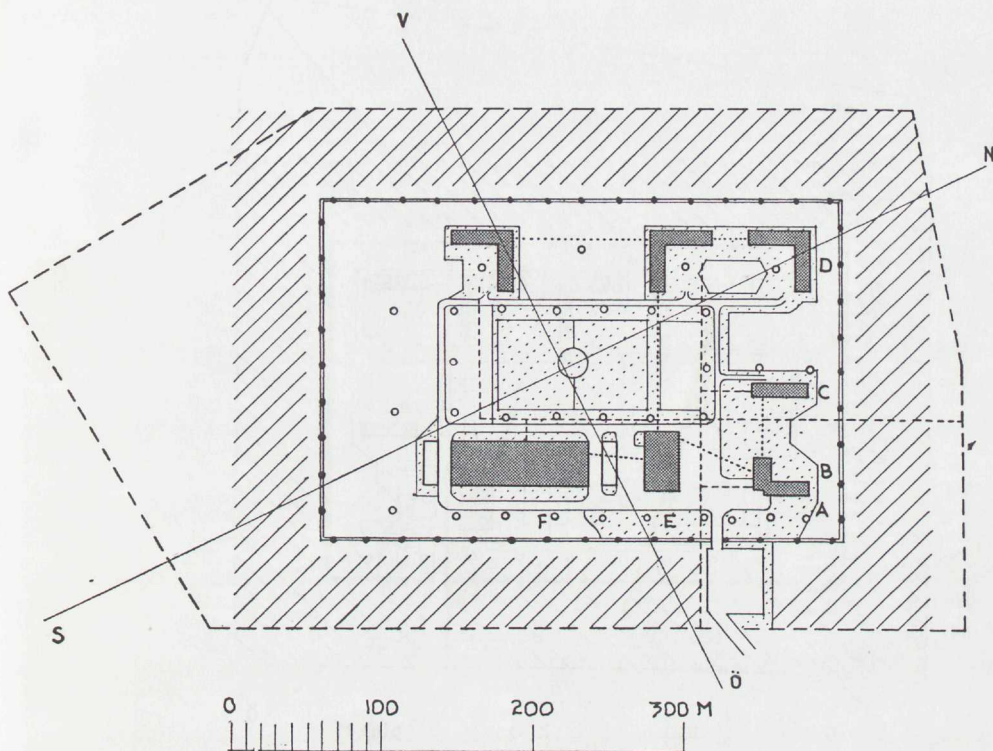
Byggnadskostnadernas fördelning vid sluten anstalt för 450 man

<i>Tomtkostnad</i>	460 × 500 m	230 000 m ² à 1:50	345 000:—	345 000:— 800:—/man
A Administrationsbyggn.	19 pers.	1 500 m ³ à 200:—	300 000:—	
B Specialavdelning	57 man	6 200 m ³ à 280:—	1 710 000:—	
C Halvöppen avdelning	3 × 20 man	2 700 m ³ à 280:—	750 000:—	
D Sluten avdelning	9 × 40 man	17 100 m ³ à 300:—	5 100 000:—	
E Panncentral, kök m.m.	sal 16 × 24 m	9 000 m ³ à 240:—	2 170 000:—	
F Verkstäder, förråd		11 300 m ² à 460:—	5 200 000:—	15 230 000:— 33 900:—/man
Mur	340 × 380 m	1 440 m à 500:—	720 000:—	
Utvändiga ledningar	1 100 + 560 m	1 660 m à 100:—	166 000:—	
Ytterbelysning	60 + 56 stolpar	116 st.	99 000:—	
Vägar	980 + 940 m	10 000 m ² à 25:—	250 000:—	
Planering, gräsytor	prickade ovan	45 000 m ² à 10:—	450 000:—	1 685 000:— 3 700:—/man
				17 260 000:— 38 400:—/man

Per intagen och år vid normalbeläggning 2 330:—.

Kostnadernas fördelning vid den slutna anstalten i Tidaholm

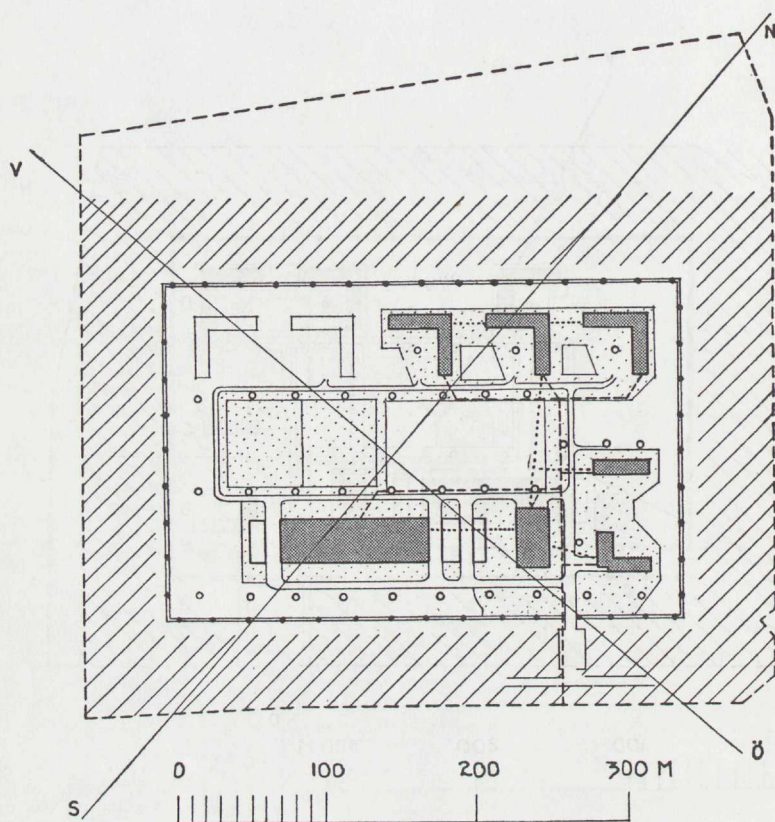

Beräkningen är utförd enligt samma grunder som för de teoretiska anstalterna

Tomtkostnad		185 000 m ² à 1: 49	275 000: —	275 000: —
				1 800: —/man
A Administrationsbyggn.	8 pers.	700 m ² à 200: —	140 000: —	
B Specialavdelning	23 man	2 100 m ² à 280: —	590 000: —	
C Halvöppen avdelning	20 man	900 m ² à 280: —	250 000: —	
D Sluten avdelning	3 × 40 man	5 700 m ² à 300: —	1 700 000: —	
E Panncentral, kök m.m.	sal 10 × 20 m	6 000 m ² à 240: —	1 440 000: —	
F Verkstäder, förråd	mek 100 + konf 20	3 300 m ² à 400: —	1 320 000: —	5 440 000: —
				36 300: —/man
Mur	340 × 220 m	1 120 m à 500: —	560 000: —	
Utvändiga ledningar	740 + 340 m	1 080 m à 100: —	108 000: —	
Ytterbelysning	48 + 33 stolpar	81 st.	71 000: —	
Vägar	670 + 320 m	4 500 m ² à 25: —	112 000: —	
Planering, gräsytor		22 000 m ² à 10: —	220 000: —	1 071 000: —
				7 100: —/man
				6 768 000: —
				45 200: —/man

Per intagen och år vid normalbeläggning 2 730: —

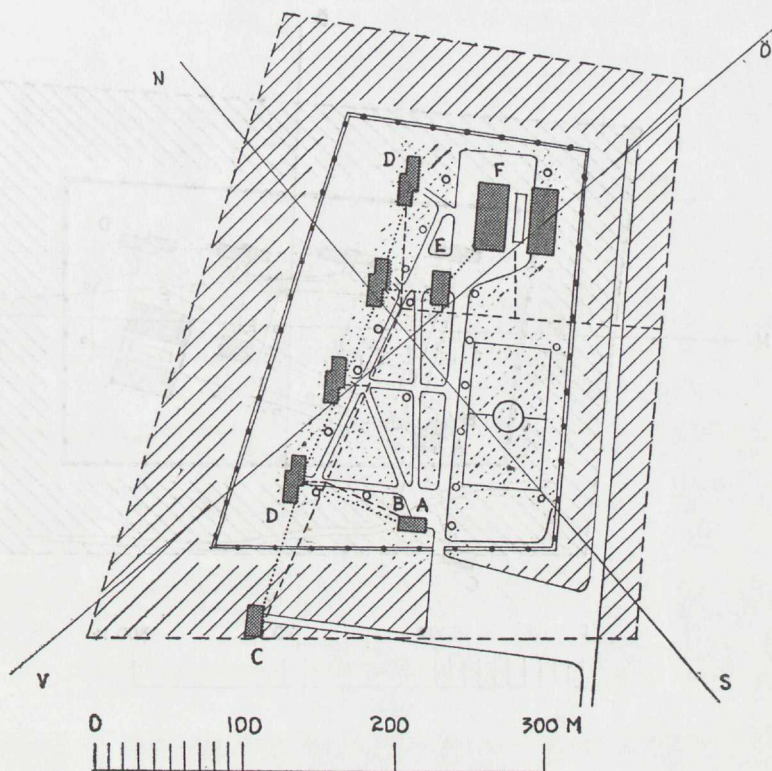
Kostnadernas fördelning vid den slutna anstalten i Norrtälje

Beräkningen är utförd enligt samma grunder som för de teoretiska anstalterna

Tomtkostnad		191 400 m ² à 1:15	220 000: —	220 000: — 1 500: —/man
A Administrationsbyggn.	8 pers.	700 m ² à 200: —	140 000: —	
B Specialavdelning	23 man	2 100 m ² à 280: —	590 000: —	
C Halvöppen avdelning	20 man	900 m ² à 280: —	250 000: —	
D Sluten avdelning	3 × 40 man	5 700 m ² à 300: —	1 700 000: —	
E Panncentral, kök m.m.	sal 10 × 20 m	6 000 m ² à 240: —	1 440 000: —	
F Verkstäder, förråd	trä 100 + konf. 20	4 000 m ² à 400: —	1 600 000: —	5 720 000: — 38 200: —/man
Mur	340 × 220 m	1 120 m à 500: —	560 000: —	
Utvändiga ledningar	560 + 240 m	800 m à 100: —	80 000: —	
Ytterbelysning	48 + 33 stolpar	81 st.	71 000: —	
Vägar	640 + 400 m	4 700 m ² à 25: —	118 000: —	
Planering, gräsytor		23 000 m ² à 10: —	120 000: —	1 059 000: — 7 000: —/man
Per intagen och år vid normalbeläggning 2 830: —.				6 999 000: — 46 700: —/man

Byggnadskostnadernas fördelning vid fångvårdsanstalten i Mariefred

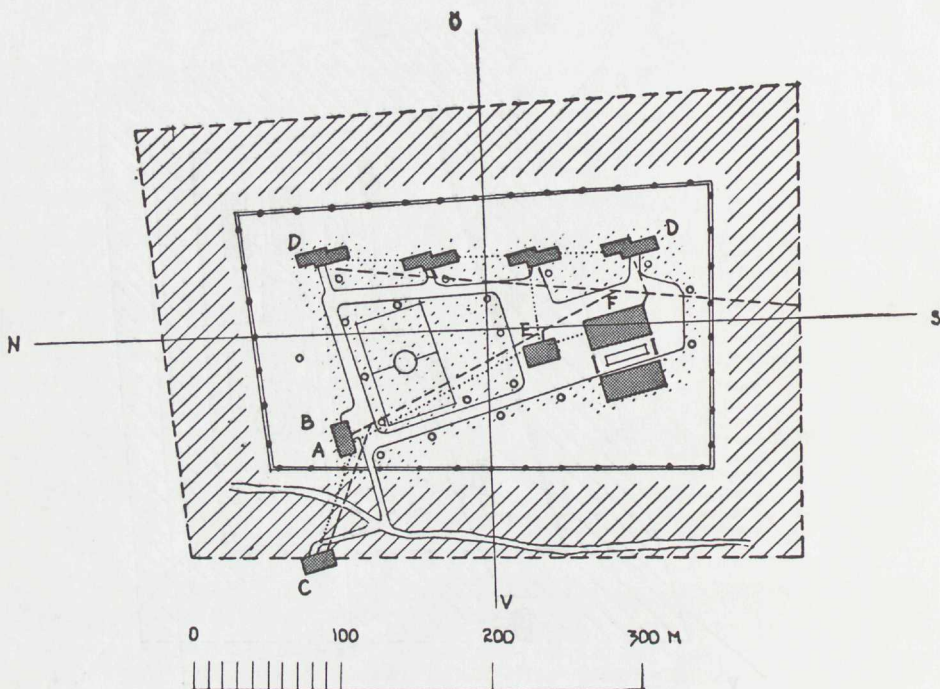

Beräkningen är utförd på samma sätt som för de teoretiska anläggningarna

<i>Tomtkostnad</i>		128 000 m ² à 1: 50	192 000:—	192 000:—
A Administrationsbyggnad		1 800 m ³ à 240:—	430 000:—	2 100:—/man
B Specialavdelning	6 man			
C Öppen avdelning	10 man	500 m ³ à 200:—	100 000:—	
D Sluten avdelning	4 × 20 man	4 800 m ³ à 300:—	1 440 000:—	
E Panncentral, kök m.m.	sal 9 × 10 m	2 600 m ³ à 240:—	620 000:—	
F Verkstäder, förråd		2 000 m ² à 400:—	800 000:—	3 390 000:—
				37 700:—/man
Mur		970 m à 500:—	485 000:—	
Utvändiga ledningar	720 + 300 m	1 020 m à 100:—	102 000:—	
Ytterbelysning	40 + 20 stolpar	60 st.	54 000:—	
Vägar	440 + 480 m	4 800 m ² à 25:—	120 000:—	
Planering, gräsytor	prickade ovan	24 000 m ² à 10:—	240 000:—	1 001 000:—
				11 100:—/man
				4 583 000:—
				50 900:—/man

Per intagen och år vid normalbeläggning 3 050:—.

Byggnadskostnadernas fördelning vid fångvårdsanstalten i Hällby

Beräkningen är utförd på samma sätt som för de teoretiska anläggningarna

Tomtkostnad		126 000 m ² à 1: 50	189 000: —	189 000: —
				2 100: —/man
A Administrationsbyggnad		1 800 m ³ à 240: —	430 000: —	
B Specialavdelning	6 man			
C Öppen avdelning	10 man	500 m ³ à 200: —	100 000: —	
D Sluten avdelning	4 × 20 man	4 800 m ³ à 300: —	1 440 000: —	
E Panncentral, kök m.m.	sal 9 × 10 m	2 600 m ³ à 240: —	620 000: —	
F Verkstäder, förråd		2 400 m ² à 400: —	960 000: —	3 550 000: —
				39 500: —/man
Mur		980 m à 500: —	490 000: —	
Utvändiga ledningar	660 + 360 m	1 020 m à 100: —	102 000: —	
Ytterbelysning	41 + 19 stolpar	60 st.	54 000: —	
Vägar	440 + 280 m	4 100 m ² à 25: —	102 000: —	
Planering, gräsytor	prickade ovan	20 000 m ² à 10: —	200 000: —	948 000: —
				10 600: —/man
				4 687 000: —
				52 200: —/man

Per intagen och år vid normalbeläggning 3 150: —.

BILAGA 3

Utrustningskostnader

Inventarier

	50	100	150	300	450
1. Möbler, armatur, gardiner och mat- tor.....	134 000	235 000	327 000	611 000	885 000
2. Sängkläder och linnepersedlar.....	18 000	36 000	54 000	108 000	162 000
3. Beklädnadspersedlar.....	30 000	60 000	90 000	181 000	272 000
4. Kontorsutrustning.....	12 000	22 000	30 000	45 000	57 000
5. Köks- och servisutrustning.....	33 000	50 000	56 000	91 000	117 000
6. Sjukvårds- och städutrustning....	10 000	17 000	24 000	41 000	57 000
7. Fritidsutrustning.....	13 000	17 000	19 000	32 000	41 000
8. Bioanläggning.....	14 000	14 000	14 000	16 000	16 000
9. Centralradio- och samtalsanläggning	43 000	51 000	62 000	108 000	146 000
10. Teleanläggning.....	3 000	22 000	23 000	33 000	45 000
11. TV-bevaknings- och avlyssningsan- läggning m. m.....	260 000	285 000	315 000	480 000	585 000
12. Centralur och tidkontroll.....	5 000	8 000	10 000	14 000	16 000
13. Brandskyddsutrustning.....	3 000	4 000	5 000	6 000	8 000
15. Transportmateriel.....	13 000	38 000	38 000	49 000	49 000
16. Utrustning för reparations- och un- derhållsarbeten.....	6 000	9 000	9 000	13 000	13 000
14. Övrig anstaltsutrustning.....	6 000	11 000	15 000	25 000	32 000
Summa	603 000	879 000	1 091 000	1 853 000	2 501 000
Avrundade tal	600 000	880 000	1 090 000	1 850 000	2 500 000
<i>Sammandrag</i>					
Utrustningskostnad <i>inkl.</i> kostnad för TV-bevaknings- och avlyssningsan- läggning m. m.					
totalt.....	600 000	880 000	1 090 000	1 850 000	2 500 000
per vårdplats.....	12 000	8 800	7 260	6 160	5 550
per intagen vid normalbeläggning ...	13 330	9 770	8 070	6 850	6 170
Utrustningskostnad <i>exkl.</i> kostnad för TV-bevaknings- och avlyssningsan- läggning m. m.					
totalt.....	340 000	595 000	775 000	1 370 000	1 915 000
per vårdplats.....	6 800	5 950	5 160	4 560	4 250
per intagen vid normalbeläggning ...	7 550	6 610	5 740	5 070	4 720

Årskostnader

	50	100	150	300	450
1. Möbler, armatur, gardiner och mat- tor.....	16 080	28 200	39 240	73 320	106 200
2. Sängkläder och linnepersedlar.....	3 960	7 920	11 880	23 760	35 640
3. Beklädnadspersedlar.....	6 600	13 200	19 800	39 820	59 840
4. Kontorsutrustning.....	1 640	2 940	3 900	5 800	7 340
5. Köks- och servisutrustning.....	3 960	6 000	6 720	10 920	14 040
6. Sjukvårds- och städutrustning.....	2 200	3 740	5 280	9 020	12 540
7. Fritidsutrustning.....	2 860	3 740	4 180	7 040	9 020
8. Bioanläggning.....	1 680	1 680	1 680	1 920	1 920
9. Centralradio- och samtalsanläggning	5 160	6 120	7 440	12 960	17 520
10. Teleanläggning.....	60	440	460	660	900
11. TV-bevaknings- och avlyssningsan- läggning m. m.....	31 200	34 200	37 800	57 600	70 200
12. Centralur och tidkontroll.....	600	960	1 200	1 680	1 920
13. Brandskyddsutrustning.....	360	480	600	720	960
15. Transportmateriel.....	2 860	8 360	8 360	10 780	10 780
16. Utrustning för reparations- och un- derhållsarbeten.....	720	1 080	1 080	1 560	1 560
14. Övrig anstaltsutrustning.....	1 320	2 420	3 300	5 500	7 040
Summa	81 260	121 480	152 920	263 060	357 420
<i>Sammandrag</i>					
Årskostnad inkl. TV-bevakning					
totalt.....	81 260	121 480	152 920	263 060	357 420
per intagen vid normalbeläggning ...	1 805	1 350	1 132	974	882
Årskostnad exkl. TV-bevakning					
totalt.....	50 060	87 280	115 120	205 460	287 220
per intagen vid normalbeläggning ...	1 112	969	852	760	709

Maskin- och verktygsutrustning

		Anskaffnings- kostnad Kr	Årskostnad Kr
<i>450-platsersanstalt</i>			
Mekanisk industri	100 man.....	700 000	96 540
Träindustri	100 »	419 100	56 292
Tvättindustri	100 »	1 550 000	221 000
Konfektionsindustri	40 »	115 800	15 346
Plastindustri	20 »	270 000	34 000
Arbetssterapi	30 »	3 000	360
Summa		3 057 900	423 538
<i>300-platsersanstalt</i>			
Mekanisk industri	100 man.....	700 000	96 540
Träindustri	100 »	419 100	56 292
Konfektionsindustri	20 »	73 300	9 656
Plastindustri	20 »	270 000	34 000
Arbetssterapi	20 »	2 500	300
Summa		1 464 900	196 788
<i>150-platsersanstalt</i>			
a) Mekanisk industri	100 man.....	700 000	96 540
Plastindustri	20 »	270 000	34 000
Summa		970 000	130 540
b) Träindustri	100 man.....	419 100	56 292
Konfektionsindustri	20 »	73 300	9 656
Summa		492 400	65 948
c) Tvättindustri	100 man.....	1 550 000	221 000
Konfektionsindustri	20 »	73 300	9 656
Summa		1 623 300	230 656
Medelvärde.....		1 028 600	142 381
Arbetssterapi	10 man.....	1 500	180
Summa		1 030 100	142 561
<i>100-platsersanstalt</i>			
a) Mekanisk industri	60 man.....	482 200	63 884
Plastindustri	20 »	270 000	34 000
Summa		752 200	97 884
b) Mekanisk industri	40 man.....	408 000	53 740
Träindustri	40 »	302 700	39 954
Summa		710 700	93 694
c) Träindustri	60 man.....	348 000	46 390
Konfektionsindustri	20 »	73 300	9 656
Summa		421 300	56 046
d) Tvättindustri	60 man.....	1 000 000	135 000
Konfektionsindustri	20 »	73 300	9 656
Summa		1 073 300	144 656

		Anskaffnings- kostnad Kr	Årskostnad Kr
Medelvärde.....		739 400	98 070
Arbetsterapi	10 man.....	1 500	180
Summa		740 900	98 250
<i>50-platsersanstalt</i>			
a) Tvättindustri	40 man.....	700 000	98 000
b) Träindustri	40 »	302 700	39 954
c) Mekanisk industri	40 »	408 000	53 740
d) Konfektionsindustri	40 »	115 800	15 346
e) Konfektionsindustri	20 »	73 300	9 656
Plastindustri	20 »	270 000	34 000
Medelvärde (2 a, 2b, 3 c, 1 d, 1 e) ¹		410 000	55 125
Arbetsterapi	5 man.....	1 000	125
Summa		411 000	55 250

¹ En grupp om nio anstalter sammansatt på detta sätt blir i arbetsdrifthänseende ungefär likvärdig med 450-platsersanstalten.

Justering för 300-platsersanstalten

För att åstadkomma 450 platser bör 300-platsersanstalten användas tillsammans med en 150-platsersanstalt enligt alternativ c). Den sammanlagda anskaffningskostnaden för maskiner och verktyg vid de båda anstalterna blir 3 089 700 kronor och årskostnaden 427 624 kronor. Härav bör två tredjedelar ankomma på 300-platsersanstalten, d. v. s. 2 059 800 resp. 285 082 kronor.

Sammandrag

	50	100	150	300	450
Årskostnad per intagen vid normalbeläggning.....	1 228	1 213	1 056	1 056	1 046

Justering för 100-platsersanstalten

För att åstadkomma 450 platser med hjälp av fyra 100-platsersanstalter bör dessa kompletteras med en 50-platsersanstalt enligt alternativ a). Maskin- och verktygsanskaffningskostnaden för hela gruppen blir 3 657 500 kronor och årskostnaden 490 280 kronor (båda siffrorna exkl. arbetsterapikostnader). Härav bör på varje 100-platsersanstalt falla två niondelar. Detta gör, inkl. arbetsterapikostnaden, 814 278 resp. 109 131 kronor.

BILAGA 4

Personal och personalkostnader

50-mannaanstalt

Platsfördelning:

1 40-mannapaviljong	40
Halvöppen avdelning	5
Mottagningsavdelning	5
Sjukavdelning	5
Isoleringsavdelning	2

Summa 57

Tillsynstjänsten (18)

1 uppsyningsman 11	14 328
2 överkonstaplar 10	13 572 27 144
15 vaktkonstaplar 8	12 216 183 240

Ekonomitjänsten (2)

1 köksföreståndare 10	13 572
1 förste förman 9	12 852

(handräckning m. m.)

Summa 396 768

Administrationspersonal (4)

1 föreståndare 17	19 044
1 socialkurator 12	15 120
1 kanslibiträde 7	11 580
1 biträde rb	9 420

Personalkostnader

Löner	396 768
Vikariekostnader (5 %)	19 838
Pensionskostnader m. m. (23 %)	91 256

507 862

Obekvämhetsstillägg 18 000

Summa 525 862

Arbetsdriften (7)

Kanslipersonal:

1 biträde rb	9 420
--------------	-------

Tvätterier:

1 förste yrkesmästare 13	15 948
1 yrkesmästare 11	14 328
2 yrkesmästare 9	12 852 25 704

Terapi:

1 arbetsterapeut 9	12 852
--------------------	--------

I övrigt:

1 vaktkonstapel 8 (bilförare)	12 216
----------------------------------	--------

Vid TV-bevakning kan antalet vaktkonstaplar minskas med en till en kostnad av ca 17 000 kronor per år inklusive vikarie-, pensions- och obekvämhetspålägg. Summakostnaden blir således

ca 525 862

— 17 000

ca 508 000

100-mannaanstalt

Platsfördelning:

40-mannapaviljonger	80
Halvöppen avdelning	10
Mottagningsavdelning	10
Sjukavdelning	7
Isoleringsavdelning	3

Summa 110

Administrationspersonal (6)

1 anstaltsdirektör 21	23 892
1 fängvårdsassistent 17	19 044
1 socialkurator 12	15 120
1 kontorist 9	12 852
1 kanslibiträde 7	11 580
1 biträde (telefonist) rb	9 420

Arbetsdriften (12)

Kanslipersonal:			1 förste förman 9 (handräckning m. m.)	12 852
1 arbetsassistent 15	17 016		1 vaktkonstapel 8 (bilförare)	12 216
1 biträde rb	9 420			
			Summa	662 616

Arbetsgrenar:

8 yrkesmästare 11	14 328	114 624	<i>Personalkostnader med TV</i>	
(mellangrad på grund av al- ternativ sysselsättning)			Löner	662 616
1 arbetsterapeut 9		12 852	Vikariekostnader (5 %)	33 130
			Pensionskostnader m. m. (23 %)	152 402

I övrigt:

1 vaktkonstapel 8 (bilförare)	12 216		Obevämhetsstillägg	848 148
			Summa	29 500
				877 648

Tillsynstjänsten (28)

1 uppsyningsman 12	15 120		<i>Personalkostnader utan TV</i>	
6 överkonstaplar 10	13 572	81 432	Löner enl. ovan	662 616
21 vaktkonstaplar 8	12 216	256 536	8 vaktkonstapeljtjänster	97 728

Ekonomitjänsten (4)

1 köksföreståndare 10	13 572		Vikariekostnader (5 %)	38 017
1 maskinist 9	12 852		Pensionskostnader m. m. (23 %)	174 879
				973 240
			Obevämhetsstillägg	40 000
			Summa	1 013 240

*150-mannaanstalt**Platsfördelning:*

40-mannapaviljonger	120		<i>I övrigt:</i>	
Halvöppen avdelning	20		1 yrkesmästare 11	14 328
Mottagningsavdelning	10		(förrådsförvaltare)	
Sjukavdelning	10		1 vaktkonstapel 8	12 216
Isoleringsavdelning	3		(bilförare)	
Summa	163			

Administrationspersonal (8)

1 anstaltsdirektör 23	26 736		<i>Tillsynstjänsten</i> (33)	
1 fängvårdsassistent 17	19 044		1 uppsyningsman 12	15 120
1 bokhållare 15	17 016		7 överkonstaplar 10	13 572
1 socialkurator 12	15 120		25 vaktkonstaplar 8	12 216
1 kontorist 9	12 852			305 400
1 kanslibiträde 7	11 580		<i>Ekonomitjänsten</i> (8)	
1 biträde rb	9 420		1 köksföreståndare 11	14 328
1 telefonist	9 420		1 ekonomibiträde 5	10 464

Arbetsdriften (18)

Kanslipersonal:			1 maskinist 9	12 852
1 arbetsassistent 17	19 044		1 reparatör 8	12 216
1 biträde rb	9 420		2 förste förmän 9	12 852
			(handräckning m. m.)	
			1 vaktkonstapel 8	12 216
			(bilförare)	
			1 överkonstapel 10	13 572
			(civillförråd)	

Arbetsgrenar:

13 yrkesmästare 11	14 328	186 264	Summa	892 188
(mellangrad på grund av al- ternativ sysselsättning)				
1 arbetsterapeut 9		12 852	<i>Personalkostnader med TV</i>	
			Löner	892 188

Vikariekostnader (5 %)	44 609
Pensionskostnader m. m. (23 %)	205 203
	<u>1 142 000</u>
Obevämhetsstillägg	35 500
Summa	1 177 500

Personalkostnader utan TV

Löner enl. ovan	892 188
-----------------	---------

10 vaktkonstapeltjänster	122 160
	<u>1 014 348</u>
Vikariekostnader (5 %)	50 717
Pensionskostnader (23 %)	233 300
	<u>1 298 365</u>
Obevämhetsstillägg	48 500
Summa	1 346 865

300-mannaanstalt*Platsfördelning:*

40-mannapaviljonger	240
Halvöppna avdelningar	40
Mottagningsavdelning	20
Sjukavdelning	15
Isoleringsavdelning	5
Summa	320

Administrationspersonal (14)

1 anstaltsdirektör 23	26 736
1 bitr. fängvårdsinspektör 21	23 892
2 fängvårdsassistenter 17	19 044
1 kamrerare 17	19 044
1 socialkurator 14	16 848
1 socialkurator 12	15 120
2 kansliskrivare 10	13 572
2 kanslibiträden 7	11 580
2 biträden rb	9 420
1 telefonist	9 420

Arbetsdriften (36)

Kanslipersonal:	
1 ingenjör 19	21 336
1 arbetsassistent 17	19 044
1 kanslibitråde 7	11 580
1 biträde rb	9 420

Arbetsgrenar:

26 yrkesmästare 11	14 328	372 528
(mellangrad på grund av alternativ sysselsättning)		
2 arbetsterapeuter 9	12 852	25 704

I övrigt:

1 yrkesmästare 11 (förråd)	14 328
1 yrkesmästare 9 »	12 852
2 vaktkonstaplar 8	12 216
(bilförare)	24 432

Tillsynstjänsten (74)

1 uppsyningsman 12	15 120
2 uppsyningsmän 11	14 328
14 överkonstaplar 10	13 572
57 vaktkonstaplar 8	12 216

Ekonomitjänsten (10)

1 köksföreståndare 11	14 328
1 ekonomibitråde 5	10 464
1 maskinist 9	12 852
1 reparatör 8	12 216
1 överkonstapel 10 (förråd)	13 572
1 vaktkonstapel 8 (förråd)	12 216
3 första förmän 9	12 852
(handräckning m. m.)	38 556
1 vaktkonstapel 8 (bilförare)	12 216

Summa 1 786 032

Personalkostnader med TV

Löner	1 786 032
Vikariekostnader (5 %)	89 302
Pensionskostnader m. m. (23 %)	410 787
	<u>2 286 121</u>
Obevämhetsstillägg	78 500
Summa	2 364 621

Personalkostnader utan TV

Löner enl. ovan	1 786 032
16 vaktkonstapeltjänster	195 456
	<u>1 981 488</u>
Vikariekostnader (5 %)	99 074
Pensionskostnader m. m. (23 %)	455 742
	<u>2 536 304</u>
Obevämhetsstillägg	102 000
Summa	2 638 304

450-mannaanstalt

Platsfördelning:

40-mannapaviljonger	360
Halvöppna avdelningar	60
Mottagningsavdelning	30
Sjukavdelning	20
Isoleringsavdelning	7

Summa 477

Administrationspersonal (19)

1 anstaltsdirektör 24	28 296
1 bitr. fängvårdsinspektör 21	23 892
3 fängvårdsassistenter 17	19 044
1 socialkurator 14	16 848
2 socialkuratorer 12	15 120
1 kamrerare 19	21 336
2 kansliskrivare 10	13 572
2 kanslibiträden 7	11 580
4 biträden rb	9 420
2 telefonister	9 420

Arbetsdriften (52)

Kanslipersonal:

1 ingenjör 19	21 336
1 arbetsassistent 17	19 044
1 arbetsassistent 15	17 016
1 kanslibitråde 7	11 580
2 biträden rb	9 420

Arbetsgrenar:

39 yrkesmästare 11	14 328	558 792
(mellangrad på grund av alternativ sysselsättning)		
3 arbetsterapeuter 9	12 852	37 956

I övrigt:

1 yrkesmästare 11 (förråd)	14 328
1 yrkesmästare 9 (förråd)	12 852
2 vaktkonstaplar (bilförare)	24 432

Tillsynstjänsten (94)

1 uppsyningsman 12	15 120
2 uppsyningsmän 11	14 328
18 överkonstaplar 10	13 572
73 vaktkonstaplar 8	12 216

891 768

Ekonomitjänsten (11)

1 köksföreståndare 12	15 120
1 bitr. köksföreståndare 10	13 572
1 ekonomibitråde 5	10 464
1 maskinmästare 12	15 120
1 reparatör 9	12 852
3 första förmän 9	12 852
(handräckning m. m.)	
1 överkonstapel 10 (förråd)	13 572
1 vaktkonstapel 8 (förråd)	12 216
1 vaktkonstapel 8 (bilförare)	12 216
Summa	2 343 672

Personalkostnader med TV

Löner	2 343 672
Vikariekostnader (5 %)	117 183
Pensionskostnader m. m. (23 %)	539 045
	2 999 900
Obekvämhetsstillägg	99 500
Summa	3 099 400

Personalkostnader utan TV

Löner enl. ovan	2 343 672
22 vaktkonstapeltjänster	268 752
	2 612 424
Vikariekostnader (5 %)	130 621
Pensionskostnader m. m. (23 %)	600 857
	3 343 902
Obekvämhetsstillägg	132 500
Summa	3 476 402

BILAGA 5

Övriga kostnader

Inom fångvården användes för bokföringen av anstaltens omkostnader följande kontoplan (littereringstabell), ehuru med andra kodbeteckningar än de nedan angivna.

- a) Rese- och traktamentsersättningar
- b) Flyttningskostnader
- c) Bränsle, lyse och vatten
- d) Skrivmaterialier, papper, blanketter m. m.
- e) Telegram, telefon och annonsering
- f) Inköp och underhåll av inventarier (som icke är under annan rubrik upptagna)
- g) Renhållning av fängelseområden och fängelselokaler
- h) Utspisning
- i) Beklädnad och sängkläder
- j) Hälso- och sjukvård
- k) Undervisning och fritidssysselsättning
- l) Omkostnader för permitterade, frigivna och utskrivna
- m) Diverse utgifter
- n) Fångtransport
- o) Tjänstedräkt åt befattningshavare
- p) Understöd till intagnas familjer
- q) Utbildning av personal (rese- och traktamentsersättning till kursdeltagare)
- r) Inköp och underhåll av automobiler
- s) Sjukvård åt personal
- t) Anstaltsbyggnader
- u) Onera

Med undantag av några mindre omkostnader under »u) onera», från vilka torde kunna bortses i detta samman-

hang (sotningsavgifter, gräsfrö m. m.), är omkostnader bokförda å kontona f), r), t) och u) redan behandlade under rubrikerna »anläggningskostnader» och »utrustningskostnader» genom den omvärdering till årskostnad som där skett under antagande av vissa avskrivningstider.

Om omkostnader å kontona b), d), e), g), i), j), k), m), o), p) och q) kan det utan närmare övervägande antas, att de — räknat per intagen och år vid normalbeläggning — icke eller endast obetydligt varierar med anstaltsstorleken. Summan av de årliga omkostnader på dessa konton, som icke redovisas under rubriken »utrustningskostnader», uppgår till ca 400 kronor per intagen.

Naturligtvis blir interurbansamtalen mellan anstalter färre, om anstalterna är få och stora. Å andra sidan blir interurbansamtalen dyrare med vissa lokala och regionala myndigheter vid en koncentrerad anstaltsorganisation. Kostnaden för julgran i en samlingslokal — som bokföres under »diverse utgifter» — blir billigare per capita vid en stor anstalt än vid mindre. Likaså en filmföreläsning (kontot undervisning och fritidssysselsättning), o. s. v. Att närmare utreda, om det ovan angivna medelvärdet i verkligheten varierar från kanske 420 vid en 50-mannaanstalt till kanske 380 vid en 450-mannaanstalt på grund av omständigheter som de ovan angivna och liknande, är icke möjligt att göra med någon större grad av noggrannhet. Variationer av denna storlek, som för en räjong om 1 000 platser totalt kan betyda en kostnadsdifferens mellan en mycket spridd och en mycket koncentrerad anstaltsorganisation uppgående till några tiotusental kro-

nor per år, kan alltså förekomma utöver dem, som redovisas i denna utredning.

Bland kostnader, bokförda på övriga av de ovan uppräknade kontona, finns åtskilliga, varav några relativt betydande, som icke är direkt proportionella mot anstaltsstorleken. Dessa konton diskuterar i det följande.

Rese- och traktamentsersättningar

Huvudparten av dessa kostnader utgörs av ersättningar till sjuk- och semestervikarier och till befattningshavare från äldre anstalter som tjänstgör vid nyinrättade anstalter, innan dessa färdigrekryterat egen personal. Det senare kan betraktas som en mer eller mindre tillfällig företeelse från vilken kan bortses i detta sammanhang. Anstaltsantalets inverkan på sjuk- och semestervikariernas reseersättningar och traktamenten är ganska svårutrett. Vid ett alternativ med blott ett fåtal storanstalter bör vikariatet i stort sett kunna ordnas internt och följaktligen ersättningar av detta slag behöva förekomma i mycket begränsad utsträckning. Vid alternativ med många smärre anstalter kanske frågan i huvudsak kan lösas på så sätt, att närbelägna anstalter hjälper varandra parvis. Vid ett sådant förfarande växer resekostnadsdelen med fallande anstaltsantal, eftersom reseavstånden blir större, om man förutsätter ett geografiskt jämnt utspritt anstaltsbestånd. Teoretiskt skulle alltså ifrågakostnad med ökande anstaltsstorlek först sakta växa från ett värde, som nästan helt motsvarades av traktamenten, för att vid en viss ifråga om vikariat i stort sett självförsörjande anstaltsstor-

lek gå ned till närheten av noll. För de fem anstaltsstorlekar, varom här är fråga, kan med ledning av ovanstående resonemang och fångvårdsanstaltarnas omkostnadsbokföring reseersättningsarna och traktamentena grovt uppskattas till ca 50, 55, 60, 10 resp. 10 kronor per intagen och år vid normalbeläggning.

Bränsle, lyse och vatten

Bränslekostnaden per intagen och år blir lägre vid växande anstaltsstorlek, på grund av att större pannanläggningar har bättre verkningsgrad och kan eldas med billigare bränsle (tjockare olja). Den mindre byggnadsvolymen per intagen vid de större anstalterna bidrar också till att sänka bränslekostnaden. En på uppgifter från byggnadsstyrelsens värmetekniska avdelning baserad överslagsberäkning av bränslekostnaderna vid oljeeldning ger det resultat, som framgår av tab. här nedan (det har i detta sammanhang icke ansetts behövt att ta hänsyn till den förbättring av bränsleekonomin, som kan uppnås genom spåeldning vid anstalter med träindustri ingående i arbetsdriften).

Kostnaden för arbetspremier till intagna, som arbetar såsom handräckning i panncentralerna, är proportionsvis mindre vid större anläggningar. För de fem anstaltsstorlekarna torde man kunna räkna med årskostnaderna 24, 22, 18, 14 respektive 12 kronor per intagen.

Kostnaden för lyse torde approximativt kunna antas vara proportionell mot byggnadsvolymen. Med en KWh-förbrukning av 7,5 per m³ byggnadsvolym och år samt priset 15 öre per KWh blir lysekostnaden följande, tab. s. 61.

	Anstaltsstorlek				
	50	100	150	300	450
Bränslekostnad per intagen och år vid normal beläggning kr.	732	637	578	429	379

	Anstaltsstorlek				
	50	100	150	300	450
Kostnad för lyse per intagen och år vid normalbeläggning kr	250	224	206	187	176

Vattenförbrukningen kan antas, oberoende av anstaltsstorleken, uppgå till 73 m³ per år och intagen. Vid ett pris av 30 öre per m³ blir årskostnaden per intagen ca 22 kronor. (Uppgifter om strömförbrukning och vattenåtgång har inhämtats från fängvårdsdirektören i västra anstaltsgruppen.)

Utpisning

Kostnaden för utpisning vid en 150-mannaanstalt kan uppskattas till ca 1 100 kronor per man och år. Med det upphandlingsförfarande, som tillämpas

inom fångvården, bör man enligt uttalande från sakunnigt håll inom livsmedelsbranschen kunna räkna med att proviantkostnaden per intagen vid en 450-mannaanstalt blir 4 % lägre än vid en 50-mannaanstalt och att kostnadsförändringen vid mellanliggande anstaltsstorlekar är proportionell mot platsantalet. Det torde icke innebära något större fel att räkna med att även de i utpisningskostnaden ingående arbetspremierna till kökshandräckning förändras på samma sätt. Utpisningskostnaderna blir under dessa förutsättningar följande:

	Anstaltsstorlek				
	50	100	150	300	450
Utpisningskostnad per intagen och år kronor	1 111	1 105	1 100	1 083	1 067

Omkostnader för permitterade och frigivna

Dessa omkostnader omfattar till större delen kostnader för permittenters och frigivnas beklädnad och resor. Ungefär två tredjedelar faller på beklädnad och en tredjedel (som till större delen bokföres hos fångvårdsstyrelsen på grund av att biljettrekvitioner från anstalterna effektueras där) på resor. Beklädnadskostnaderna uppgår i genomsnitt till ca 80 kronor per plats och år oberoende av anstaltsstorlek. Kostnader för permitterades och frigivnas resor influeras av anstaltsstorleken men på ett tämligen komplicerat sätt. Detta belyses av följande schematiska resonemang, vilket bygger på de approximerande

antagandena, att resekostnaderna är proportionella mot reseavstånden och att klientelrekryteringen är geografiskt jämnt fördelad. (Det sistnämnda antagandet är en grov förenkling, eftersom man i verkligheten torde ha att räkna med minst ett kriminalitetscentrum inom en anstaltsgrupps upptagningsområde.) Vid alternativet med en 450-mannaanstalt blir medelreseavståndet kortast, om denna anstalt ligger mitt i räjongen. Vid alternativ med flera anstalter, någorlunda jämnt utspridda över räjongområdet, blir medelreseavståndet större än vid storanstaltsalternativet, om var och en av anstalterna rekryteras med intagna, vilkas hemorter ligger likformigt fördelade över räjongen. En del

av de intagna kommer emellertid avsevärt att placeras på anstalter nära hemorten, och för denna del blir resekostnaderna lägre ju flera, d. v. s. mindre anstalter det finns. I övriga fall blir andra omständigheter än hemorten, t. ex. sysselsättningen, avgörande för anstaltsplaceringen. Det är svårt att säga vilken av dessa i motsatta riktningen verkande faktorer inflytande, som kommer att överväga på resekostnaderna för permittenter och frigivna. Då variationen med anstaltsstorleken måste bli ganska obetydlig, torde det vara lämpligast att här räkna med en konstant kostnad, uppgående till ca 40 kronor per intagen och år.

Fångtransport

Kostnaderna för fångtransport är betydande, ca 750 000 kronor per år för hela fångvården. Huvudparten faller emellertid på transporter till och från centralanstalt samt mellan slutna och öppna anstalter, medan transporten mellan slutna sidoanstalter inbördes och mellan öppna anstalter inbördes är relativt fåtaliga. (En radikal minskning av transportkostnaderna torde därför vara möjlig endast genom inrättande av cent-

ralanstalter, innefattande stora slutna och öppna avdelningar.)

När det gäller sådana förändringar i intagnas behandlingsplaner, som kan genomföras inom slutna sidoanstaltsvård, kan antalet förändringar per tidsenhet bland en grupp intagna, t. ex. 450, nog antagas vara konstant per tidsenhet, vare sig dessa intagna är förlagda till en eller flera anstalter. Sannolikheten för att en förändring skall kunna genomföras inom den anstalt, där den intagne är placerad, bör vara i stort sett proportionell mot anstaltens storlek. I de fall förändringar måste föranleda transport, blir medeltransportlängden kortare och därmed transportkostnaden lägre ju flera anstalter som ingår i gruppen vid en jämnt utspridd anstaltslokalisering. Det rör sig dock blott om några få procent förkortning av medelreseavståndet inom de anstaltsantal, som här behandlas.

När det gäller förflyttningar mellan slutna och öppna sidoanstalt eller vice versa, blir reseavstånden i medeltal kortare ju flera anstalter det finns.

På basis av ovan anförda synpunkter har transportkostnaderna vid olika anstaltsstorlekar uppskattats till följande belopp:

	Anstaltsstorlek				
	50	100	150	300	450
Transportkostnad per plats och år kronor.....	190	187	184	177	150

Sjukvård åt personal

Eftersom personaluppsättningen är proportionsvis mindre vid stora anstalter än vid små, borde matematiskt sett kostnaderna för sjukvård åt personal, per anstaltsplats räknat, minska med växande anstaltsstorlek. Å andra sidan har uppgivits, att sjukligheten är större vid

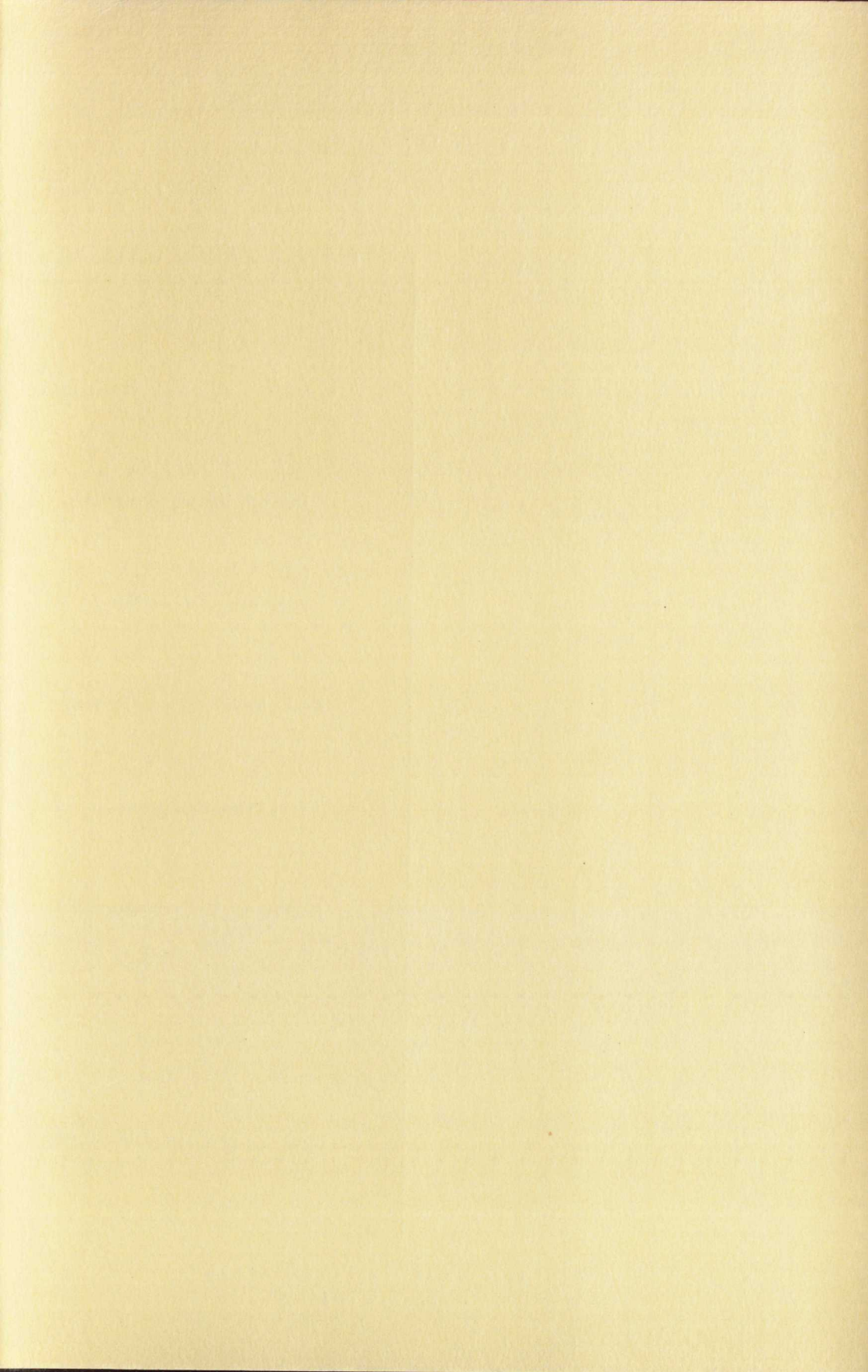
storanstalter — måhända på grund av att influensaepidemier lättare får spridning inom en stor personalkader. Kostnadsposten är emellertid så liten, att den kan försummas i detta sammanhang.

Summan av de »övriga kostnader» som här redovisats är, avrundad till tiotal kronor, följande

	Anstaltsstorlek				
	50	100	150	300	450
Övriga kostnader kronor per intagen och år vid normalbeläggning.....	2 900	2 770	2 690	2 440	2 340

Dupl. från
Kungl. Bibl.

Statens offentliga utredningar 1959

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen)

Allmän lagstiftning. Rättsskipning. Fångvård
Fångvårdsanstalters optimala storlek. [6]

Statsförfattning. Allmän statsförvaltning
Kompetensfördelningen av administrativa besvärsmål mellan Kungl. Maj:t i statsrådet och regeringsrätten. [4]

Kommunalförvaltning

Statens och kommunernas finansväsen

Politi

Nationalekonomi och socialpolitik
Preliminär nationalbudget för år 1959. [3]

Hälsa- och sjukvård
Läkemedelsförsörjningens organisation. [5]

Allmänt näringsväsen

Fast egendom. Jordbruk med binärningar
Statligt stöd till jordbrukets inre rationalisering. [1]

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk

Industri. Handel och sjöfart

Kommunikationsväsen

Bank-, kredit- och penningväsen

Försäkringsväsen

Kyrkoväsen. Undervisningsväsen.
Andlig odling i övrigt
Filmstöd och biografnöjesskatt. [2]

Försvarsväsen

Utrikes ärenden. Internationell rätt